

Előfizetési árak:

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 „ — „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egy óra 1 „ — „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap,
vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség:

és
Kiadóhivatal:
E. Mező, Simonffy-ház,
a városházával szemben.

Hirdetések a legmérsé-
keltebb árazámitás mel-
lett vétetnek fel.

Debrecen, január 6.

(G. I.) Magyarország élő legnagyobb költőjének, Jókai Mórnak ötven éves irói működését ünnepli e napon.

A magyar irodalom legnagyobb alakjai e korszakban Petőfi Sándor, Kossuth Lajos és Jókai Mór, kiknek halhatatlanságuk a nemzet halhatatlanságát, dicsőségük a magyar nemzet Géniusának dicsőségét képezi.

Ötven év óta működik hazájának büszkeségére Jókai Mór. A mikor megszólalt, a magyar nemzet irodalma hasonlított a most alakított kerthez, melyben a csemeték még zsengék, árnyas lugasok, diszes virágok még hiányzanak, mindenütt csak a terv, a kezdet, a jó szándék jelei ötlenek szemünkbe, csak itt-ott találkozunk hatalmas sudarakkal, már virágot, vagy gyümölcsöt is hajtó munka sikeres eredményeivel.

Most, ötven év múlva, fényes park a magyar irodalom kertje, a melyben járniki jól esik, a melyben ott nyílik a század-évenként egyszer kinyíló csodaszép aloés, a mely minden részében befejezett, tökéletes

művet képez s a mely semmiben sem szegényebb a külföld büszke irodalmi berkeinél. Jókai Mór, művei képezik a magyar szellemi munka egyik legértékesebb eredményét s ha e nemzet immár előkelő helyet foglal el a modern művelt népek gyülekezetében, ugy ebben, a mai napon megünnepelet ötven éves fáradhatlanul és káprázatos dicsőséggel folytatott irói munkásságnak nevezetes része van.

Az ország minden részében folynak a jubiláris ünnepek. A mai ünnepben — mely színhelyévé az ország szívéét, Budapestet választotta — küldöttei által részt vesz az egész nemzet, az egész ország s ugy az ünnepben, mint a magyarok élő legnagyobb költőjének nyújtott nemzeti ajándékban része van a trónnak, gazdagnak és szegénynek, aggnak és ifjunak, honfiaknak és honleányoknak egyaránt.

A nemzeti ajándéokra egybegyűlt összeg jóval többre növekszik a számításba vett kerek százezer forintnyi összegnél, de elenyésző csekélység, a nemzeti hálának legfeljebb szerény jelképe ahhoz a mérhetlen kincshez képest, a melyet a nagy költő összes műveinek készülő nemzeti kiadásában helyez a nemzet lábaihoz.

De hogy is akarná, hogy is merné megfizetni Jókai Mórt a magyar?

Jókai Mór megteremtette a magyar elbeszélés valódi magyar stíljét. Az ő elbeszélései a magyar próza mintáját alapítják meg, azokban találjuk fel leghamisí-

tatlanabbul a magyar nép lelkében gyökeröző humort, azokban a magyar társadalom legtörülmeszettebb alakjainak képeit s a nemzet legnevezetesebb korszakainak, kivált e század második felének szeretettől át megátharott csoda szép rajzait. Előadásának búbája meg van ott is, a hol a tárgy aránylag jelentéktelen; irói vénájának bámulatos termékenysége, s modorának könnyedsége, tárgyainak és alakjainak sokfélesége, bámulatosan élénk, szikrázó szelleme, de különösen az a szárnyaló képzelem, a mely előtt nincsen határ és nincsen elérhetlen távolság, az idősebb Dumás mellé helyeznék Jókait, ha ezt nem mulná felül a népies és nemzeti vonások megfigyelésében és visszaadásában s nem emelné a modern és kozmopolita író fölé az ő nagy missziója, melylyel hazájának legszomorubb éveiben a vigasztalás, a reményre derítés nagy feladatait teljesítette s ha nem lenne ő prózai műveiben, épp ugy, mint rhetori műveiben Kossuth Lajos és mint költeményeiben Arany János volt, a magyar nyelv legnagyobb mestere.

A külföld nagy nemzeteinek szolgálataba szegődve Jókai Mór vagyoniilag Nábob lehetett volna, s koszorúit e kis nemzet helyett a világ nagy hatalmai fonták volna homlokára. Jókai Mór megmaradt szegény magyar poétának és imé, a kiknek nem udvarolt, egymásután tértek be hozzá e világnak irodalommal bíró összes nemzetei s helyet jelöltek műveinek. Ő ment, de

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

— Irta: Komócsy József. —

A szellér-kunyhótól
Fel a palotáig,
A szegény munkástól
Egész a királyig:
Miért tart az ország
Oly fényes ünnepet,
Middön egy nagy nevet
Aldással emleget?

Jőjjetek, jőjjetek
Ifiak és vénék:
Legyünk részesei
Az Ő ünnepének,
Kivel a jó Isten
A magyart megáldá:
Saját szent lelkének —
Kegyelmet adván rá!

Jőjjetek, tanuljunk
Az ő példájából,

*) Szavaltatik ma Budapesten, a „Vigadó“-beli ünnepben.

Kinek nagy szívéből
Honszerélem lángol;
Lángesze fényével
Nemzetét oktatja,
Az egész világnak
Azt be is mutatja.

Óh, mily nagy jószág van
Az Ő szellemében,
Ki vezérsillagunk
A sötét, vak éjben:
Eljön és vigasztal
Mí nagy bánatunkban,
Biztat, megerősít
Jóakaratumkban!

Leül a betegnek
Bús ágya szélére,
És megrezdül ajkán
Sok tündér-meséje.
A ki azt hallgatja
Szíve újul, épül,
Fájó lelke gyógyul
A tündér-mesétől.

Egy félszázad óta
Velünk van mindenütt,
Ott tartja jobb kezét,
Hol szívünk vére üt:
Könnyeink' szarítja,
Tanít szépre, jóra;
Magyar nemzetünknek
Ő nagy tanítója!

Nincs szavunk, a mely Őt
Méltókép dicsérje,

Nincs oly mértékünk, mely
Nagyságát megmérje:
Ha nagyot, ha szépet
Akarunk mondani
Ő róla, csak nevét
Mondhatjuk: — Jókai!

Ötven ünnepi ma
Magyarország népe:
Nagy, kicsi egyaránt
Színe elé lépve,
Koszorút ad neki,
A ki nemzetének —
Egész világ előtt
Adott dicsőséget!

Emlékezés Jókai Móra.

— Irta: Gasparone. —

Mintegy 22 évvel ezelőtt történt, hogy egy fiatal író — inkább gyermek még, mint ifju — izgatottságtól remegve s elfogult szívvel lépte át a „Hon“ szerkesztőségének küszöbét.

— Mit keres fiatal barátom? — szölt oda egy tekintélyes uri ember, a ki egy az ajtó mellett levő asztalon végzett nagy dolgokat, valószínűleg Jókai Mórt javította, már t. i. — kefelevonatban.

— Jókai Mór urral óhajtanék beszélni...
— No arra ugyan várhat két óra hosszat!
és a remagó ifju leült és várt két óra hosszat.

És valamint nagy jelenéseket is a kisebb szereplők mutatványai előzik meg, a mi embe

mindenütt a magyar Géniusszal karján jelent meg s ők ketten hűségesen osztoztak meg dicsőségükön.

Legbecsesebb része Jókai Mór írói működésének az ő regényei és beszélei. Ki volt az mondva, hogy ha Jókai Mór nem ír oly igen gyorsan, nem alkot oly igen sokat, akkor a magyar irodalom hasonlítana oly piacshoz, a melyre a legnagyobb uradalmak nem küldötték el társzekereiket. Ő irt mindig, a mikor mások hallgattak, ő gondoskodott és gondoskodik róla folytonosan ma is, hogy a magyar nemzetnek mindig legyen friss olvasni valója, ő szoktatta rá a nemzetet az olvasásra és az ő műveiből kedveli meg a magyar ifjuság a könyvet, a nyomtatott betűt.

Ha nem írta volna meg örökbecsű regényeit s nem irt volna egyebet, mint egy-egy a népeletből vett novelláját, a minő a régiebbek közül a „Kedves atyafiak“, „Rézpatáki lelkész“, „Sonkolyi Gergely“, „A kalmár és családja“, „Petki Farkas leányai“ és ifju korunknak még több mosolygó emlékét, már ezzel is megszerezte volna a halhatatlanság jogát. De irt ezenkívül drámákat, a melyek között vannak a nemzet multjának fényes tükröi („A szigetvári vértanúk“, „Dózsa György“); irt költeményeket, a melyekben virtuozitás és bravour nyilatkozik („Holt költő szerelme“, „Régi dal“-a „Dózsa György“-ből, „Anna keserve“ a „Szigetvári vértanúk“-ból, a „Politikai divatok“ cz regénybe szőtt csodaszép versei és számtalan más), irt továbbá hírlapi cikkeket, apróságokat, a melyek között egy sincsen, a melyen ne csillanna át a Jókai Mór mosolya, geniejének egy-egy tűz-szikrája és valamely részletben ne látszanának meg az orozslán-körmök. Arany könyvben lapozgat ő akkor, a mikor emlékeit beszéli el, melyeknek legszentebb része az 1848—49-iki szabadságharc korszaka, legtöbb fényt

hint, legforróbb könnyeket pedig barátjának, Petőfi Sándornak emlékére hullat. Mint politikus is nagy Jókai Mór. Az elnyomatás éveiben az ő Tallérossy Zebulonját és Mindenváró Ádámját, a komoly politikai ítéletek és igazságok e tréfás tolmácsait értette a nemzet. A régi „Üstökös“-ben Kakas Márton volt az, a ki egyszer mélabus verseiben, másszor rejtett élű élben, biztatta és vigasztalta csüggedt nemzetét. Nagy lapjaiban, így a „Hon“-ban folytatta nemes feladatát, a kiegyezés utáni korszakban pedig a parlamenti szónoklat remekait gyarapította, vaféhanyszor ez a higgadt, komoly politikus akár a lelkesedés, akár a szatira, vagy könnyed humor nyelvén felszólalt.

Elbeszélőnek legnagyobb mégis Jókai Mór s bámulatos az, a mi legelső regénye, a „Hétköznapok“ s legújabb, legbecsesebb alkotásai az „Uj Földes úr“, a provisorium utáni idők reservált hangulatának, passiv ellenállásának egy Boz Dickens tollához méltó rajzával, remekül rajzolt alakjaival, a „Köszívő ember fiait“, az 1848—49-iki szabadságharc apotheoziásának beillő rajzaival, „A magyar Nábob“ és a „Kárpáthy Zoltán“ remek korfestéseivel, a frappans hatású, kerek egészet képező „Arany ember“; novella-kötetei közül a „Népvilág“ legértékesebb, munkabírását és sokoldalúságát a „Dekameron“ című tíz kötetes gyűjtemény száz novellája tanúsítja hatalmasan, képzelő tehetségének korlátlan röptéről, a már-már beteljesedett csodás jóslatokat mondó vates nagyságáról pedig a „Jövő század regénye“ tanuskodik.

De ki akarná rövid néhány sorban leírni ez ötven éves diadal-út fényességeit, ki dióhéjba foglalni, a mi alig-alig hogy belefér a száz vaskos kötetből álló kiadás tömördekségébe és hol kelljen szünetet tar-

tanunk, mikor az az örök ifju, ez a fíradalmat nem ismerő, pihenést nem óhajtó nagy lángelme még folyton öltögeti a csillogó arany-szalakat, mindig szebbre és szebbre himezve ki a magyar Géniusz napfényes köntösét!

Jókai Mór erre az egy napra azonban leteszi tollát és fogadja nemzetének hódolatát. — Királyt ünnepel a magyar nemzet és a magyar király; tartson uralkodása még sokáig a magyar szellemi élet birodalmában!

— A közös pásztorlevél. A nagyváradai bíboros püspök kibocsátotta egyházmegyéje pásztorlevélét a püspöki kar pásztorlevelét. A pásztorlevelet a bíboros a következő sorokkal küldte meg papságának:

„Papságotól elvárom és remélem, hogy lekipásztori buzgótsága és okosága teljes erejével azon lesz, hogy hiveink a püspöki pásztorlevelet mindjobban megértsék. Szívükre vegyék, hogy az a katolikus öntudat megnyilatkozása annak tényeiben is azon bő és jó gyümölcsöket teremje meg, melynek tisztaságát igazságosan senki ne kifogásolhassa.“

A bíboros ezenkívül még imádságra serkentő hivat

— Kölföldi hírek. Szicília szigetén a forrongás még nem csillapult. A rendezések különböző helységeken ismétlődtek s a kormány egész hadsereget, 40.000 embert kénytelen a szigeten összpontosítani. December 24-én már 1200 ember mozgósítottatott e célból; holnapra további 12.000 ember mozgósítása van elrendelve s a jövő héten Morra tábornok már 40.000 emberrel fog rendelkezni s azonnal megkezdí a műveleteket.

Jókai Mór és Debrecen.

Debrecen, január 6.

Jókai Mór igen jól ismeri Debrecen, ez kitűnik műveiből. Több regényében szerepel Debrecen tipikus beléletének egy-egy mozzanata, Debrecen östörténete számos novellájához szolgáltat anyagot s e tipikus alakokkal

rünknek is módjában volt ezt a fokozatot átélni.

Mert a másik szoba közepén ott sürgött-forgott Hegedűs Sándor ur, kit abban az időben még csak miniszteri fogalmazónak jelölték. — Visi Imre ur, a „Nemzet“ megboldogult szerkesztője, kinek ügyessége akkor még csak az újdonsági rovat vezetésében tűndökölt. — György Aladár ur, ki abban az időben a munkás-kérdéssel foglalkozott s kivált a fehérneműkereskedők tulkapásait vette szívére. — Freckay ur, a kiról a szerkesztőségben kívül azt mondták, hogy néptanító, de odabenn már birt fogalommal saját nagyságáról. Többen is voltak a másik szobában — híres, nagy emberek.

Bo'dog Isten! milyen varázsszal birt a szerkesztő-ég kopott bőrpamplagán fildögőő neofitára ez a redakcionális sürgés-forgás, melyből — mint kézzelfogható a titokzatosban — kefelevonatok, nyomdaiasok, tördelők, postaszolgák, távrat-kihordók, csibukszárak, vidéki levelezők és Jókai után kívánczó asszonyok tünedeztek elő, mindannyian egy misztikus világ ködfehébe burkolt alakjaiként egy árándos 18 éves poeta szívének.

S a 18 éves szív mellé rendelt 18 éves elme nem csekély terveket hozott magával, a közvélemény ezen műhlyébe. Emberünk lapot akart indítani, melynek fíladata lett volna a magyar nemzet ifjuságát különböző idealisztikus dolgokra buzdítani, melyek közül legkisebb lett volna 20—30.000 gyermek-ifjat egy szövetségbe gyűjteni magyar irodalom, magyar nemzeti eszmék istápolására, jótékonyosság gyakorására; egy fiatal phalanx alkotása, a mely az

idealizmus napjának minden aranyától beragyogva, tömött sorokban hatolt volna a jövődő ködvilágába.

A kis falucska remeteségében szőtt ábránd-pókhálóhoz persze nem volt köze azon prózai fogalmaknak, a melyeknek neve: kiadó, nyomdai költségek, írói honorárium. — Azt hitte, hogy egy mozgalom megindításához elég egy hóbertos eszme és egy árkus papiros, mely azt türelmesen elhordozza.

A fővárosban, a Magyarországnak szánt okos és oktalan gondolatok ezen gócpontjába sietett ő is és kis hőspos szobájában ott a városligeti gesztenyefasor sötétzöldjének szomszédságában, irt egy halom levelet, melyekre nyerte a következő válaszokat:*)

„Tisztelt Uram!

Ronesolt egészségem s a mellett is hivatalos nyüglődéseim közepette, nem vehetek bár részt Önök küzdelmeiben s az irodalmi lelkes versenynyek egyéb, mint távoli szemlélője nem lehetek: szívesen válaszolom becses soraira, hogy teljesen méltánylom az irodalom előmozdítására irányuló törekvéseiket s azokhoz legjobb szerencsét kívánok.

Pest, 1872. jan. 13.

Arany János.“

„Tisztelt Barátom!

Szíves örömmel üdvözlöm a vállalatot, s kívánok és remélek annak szép sikert. Kegyed-

*) Az eredeti kéziratok átengedvék az Aigner (Abafi) Lajos kéziratgyűjteménye számára s ott o vashatók.

nek komoly törekvése s már eddig is megayert munkatársainak szép csoportja biztosítékot nyújt az iránt, hogy a vállalat nem lesz egyike amaz irodalmi humbugoknak, melyeknek ma is ugy bőviben vagyunk.

Ha tettel, dolgozataimmal tehetek valamit a tüzetek ajánlására, szívesen teendém.

Vagyok stb.

Halas, 1872. jul. 19.

Szász Károly.

T. Uram!

Látogasson meg a szerkesztőségben, a délutáni órák valamelyikében.

Jókai Mór.

Ez utóbbi levél vezérlé most a rajongót e helyre, ahol szemekben még a korrektor is látszott olyan nagy embernek, mint Zó yomvár-megyében a főispán.

Milyen vigalom egy kezdő poétának! Szerkesztőségbe menni! Jókai Mór által hivatni, vele irodalmi ügyekben értekezni! Vajon tölte oly álmatlan éjszakát a döntő csata előtt egy hadvezér, vagy még inkább a végtárgyalás előtt a vádlott, mint aminőt egy 18 éves író, ki másnap eszményével, a nemzet nagy költőjével találkozik?!

S a két órai várakozás alatt kisínezte ő mindazt a szépet, a mivel „világrengető“ ábrándjait elfogadhatóknak és gyakorlatiakkak akarta föltüntetni. „Fiatall Magyarországnak“, ez lett volna a vállalat címe.

lépten-nyomon találkozunk regényeiben. A kollegium, Debrecen almatatere önálló regényéhez a „Debreceni lunatikus” címűhöz szolgáltatott színhelyet, azzal foglalkoznak „A magyar Faust”-ról, Hatvani professorról írott följegyzései, vagy az „Eppur si muove” a Csittvári krónikáról szóló fejezetei. A Hortobágy délibabos világa is hatott a nagy magyar elbeszélő kedélyére és képeket teremtett fantáziájának ragyogó világában s a mikor 1889-ben a Hortobágyra ellátogatott, tüneményes tehetségének varázsával még egy délibábot varázsolt és városunk híres pusztasága felé. Debrecennek költői szempontból remek monográfiáját írta meg a megboldogult trónörökös által kezdeményezett nagyszabású néprajzi munkában, 1848—49-iki debreceni eleményeiről pedig „Forradalom alatt irt műveim”-ben található egy rajz, melynek keserősége, maró satyrája megdöbbent, az egész pedig a legszenzációsabb dolgok sorába tartozik.

A Csokonai-kör feladatát fogja képezni, hogy Jókainak Debrecenről írott műveit, Debrecennek a Jókai Mór műveiben való szereplését büszkén méltassa. Ezuttal a nagy költő Debrecenben való időzésének emlékeiből óhajtok egyet-mást felidézni, közte olyat is, a mi eddig nyilvánosságra nem jutott s így értékes adalékot képez a költő életrajzához.

A szabadság-harc történetére nézve is nagy érdekű okmányokat a következő fejezetben közöljük:

1849.

Három tanácsi végzést mutatunk be, melyek a Jókai Mór által szerkesztett „Esti Lapok” ügyére vonatkoznak és így hangzanak:

I.

„Debrecen szab. kir. város tanácsának Február 21-én tartott Tanács-ülésétől felvett jegyzőkönyv. Jelen voltak:

Polgármester: Poroszlay Fridrik, Főbíró: Nagy Sándor, Tanácsnok: Kovács Lajos, Csáthy Károly, Tóth Sámuel. Jegyző: Nagy Lajos, Oláh Károly, Koszorus Lajos.

Elnökök Polgármester be-

mutatja Jókai Mórnak „Esti Lapok” című politikai hirlap szerkesztőjének jelentését, mely mellett a város nyomdája művezetőjével a nevezett lap nyomtatása iránt kötött.

A nyomdai művezetővel az „Esti Lapok” nyomtatása iránt kötött szerződvény azon nyilvános kijelentéssel, hogy a kötelezvény 1-ső pontjában érintett, Kolozsvárról ide áttett egy álladalmi sajtónak a város részére leendő átadásának eszközlése nem a város, hanem a szerkesztőség kötelessége leendő, helyben hagyatik. Egyéb iránt magát a hirlapot illetőleg szerkesztő Jókai Mór az 1848. XVIII t. c. szabott kötelességének teljesítésére utasítatik.

II.

„Március 1-én tartott tanácsülési jegyzőkönyv.

Jelen voltak: Polgármester: Poroszlay Fridrik, Tanácsnok: Kovács Lajos, Csáthy Károly, Szöllőssy János, Tikos István, jegyző: Nagy Lajos, Oláh Károly, Koszorus Lajos. Olvastatták Országos-honvédelmi tag Madarász Lászlónak f. é. Március 1-én 454. k. sz. alatt kelt és e városi hatóságot az „Esti Lapok” című hirlap irányában az 1848-ik t. c. 18-ik cikkje értelmében haladéktalan intézkedésre és Jókai Mór hátirt folyamodását is neki átadásra felhívó levele. Tudomásul vétetvén, levéltárba tétetni rendeltetett, a tanács előtt megjelent Jókai Mórnak az országos rendőri hivatalhoz tett folyamodványa a reá tett hátirattal együtt kézbesített s egyszersmind e biztosítékul felajánlott jószágunk mielőbbi törvényszerű megbecsültetése s az erről szóló okleveleknek mint szinte a betá-

blázási jegyzőkönyvi kivonatnak is bemutatása kötelességébe tétetett.

A harmadik okmány egy csupán formainak bizonyított körülményt konstataált, melynek azonban akadályt képező következményei nem voltak. Így hangzik:

III.

„1849. ápril 14-én tartott tanácsülés jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Polgármester: Poroszlay Fridrik, tanácsnok: Kovács Lajos, Csáthy Károly, Tikos István, főjegyző: Kiss Lajos, aljegyző: Nagy Lajos.

Olvastatták Jókai Mór „Esti Lapok” szerkesztőjének kérelemlevele az iránt, hogy miután a lapja biztosítására Szunyogh Rudolf ur által kiadott cautionális oklevél Zabolcsmegye (igy) bizottmányánál, a folyamodványához alatt csatolt iromány tanusítása szerint szokott módon betáblázott: a városi házi pénztárnál ideiglenesen cautióképpen letett 5000 pengő forintja utalványoztassék vissza. Miután folyamodó Madarász László Országos honvédelmi bizottmány tagjának, folyó évi március hó 1-én 454-ik szám alatt kelt levele következtében keletkezett vele mint a Tanács elébe személyesen is felhivottal közölt azon 599-ik szám alatti tanácsi végzésnek, mely a biztosítékul felajánlott jószág mielőbbi törvényszerű megbecsültetését s a becstől szóló oklevélnek ugyszinte a betáblázási jegyzőkönyvi kivonatnak bemutatását is rendeli, eleget nem tett, a házi pénztárnál ideiglenesen biztosítékul letett 5000 frt visszautalványozása végett tett kérelme nem teljesíthet.

1884.

Jókai Mór a Petőfi társaságnak évben Debrecenben tartott ülésén jelen volt,

Céljának szabatos meghatározása hangzott volna ilyenképen:

„A folyóirat foglalkozik minden az ifjúságot közvetve vagy közvetlenül érdeklő társadalmi kérdéssel, tárcájában közöl komoly irányú dolgokat: régibb s minden számban ifjabb íróktól is, ezektől főként essyét és műfordítást, — „szemle” rovatában tömör átnézést adja az összes kül- és beföldi tudományos, irodalmi és általában az egész szellemi haladásnak mindezt a bel- és külföldi folyóiratok nyomán. Cél: az ifjúságot a művelődés színvonalán tartani; — törekvéseit figyelemmel kíséreni, — érdekeit képviselni s végre oly irodalmi tért nyújtani, amelynek tartalmát komoly törekvések eredményei képezik.

A „társadalmi rovat”-hoz jeles tollból eredő vezércikket, többször lap vezérünkötől, egy épen korszerű kérdés felül. — Szemlét hazai (pesti műegyetem, kolozsvári) és külföldi (new-yorki, bécsi, gráci, berlini, dorpat, zürichi, prágai stb.) egyetemről, — magasabb tanintézetekből, minők a reál vagy gymn. középiskolák felsőbb osztályai, szaktanodákból minők a jogi, katonai, tengerészeti, kereskedelmi, gazdasági, erdészeti, bányászati akadémiák, szini és tanító-képezdek papnöveldek stb. Figyel-münk tárgya lesz a tanszabadság, államvizsgálat s jogi praxis, egyesületek, önképzők, művelődési statisztika, ösztöndíjak, egy éves önkéntesség stb. Mind e pontos tárgyakat alaposabb szakmunkák nyomán fogjuk tárgyalni. A kormány és a törvényhozás idevágó intézkedéseit szintén nem hagyjuk figyelmen kívül, mindezt a tudomány szempontjától.

„Irodalmi tárcá”-nkban tanulmányokat

(essays), műfordítást és magvasabb eredeti dolgozatokat hozunk. Változatosságra és irodalmi színvonalra törekszünk. — Később Chevalier „Autour de ma chambre (körut szobámban) című nagybecsű munkájának kezdjük meg fordítását. Súlyt fektetünk „szemlénk”-ben a kritikára, megbízható toll írja lapszemlénket s ön-álló bírálatainkat. „Rendes szeméink lesznek különös szerkesztőkkel, más-más író felügyelete mellett: a) beföldi, b) külföldi irodalom, c) természettudomány, d) művészet.”

Ide irtuk a tervet, mert ilyen vállalatra most nagyobb szükség lenne, mint valaha, talán valaki magáévá teszi!

És mikor a tervezető a mondani valókat már elmondta magában vagy százszor, kinyílt az ajtó és belépett . . . Jókai Mór. Gyors léptekkel sietett a harmadik szobába.

— No fiatal ember, — szölt Hegedüs Sándor, — szerencsése van, beszélhet Jókai Mórral, menjen be hozzá!

Beszélhet Jókai Mórral, menjen be hozzá! Könnyű ezt mondani annak, aki épen azon nap fejezte be az ezredik vezéreikét abból a későbbi több ezereből! De a poétának egy-szerre eszébe jutott valami . . . De ez nem a megfelelő kifejezés. Szívébe nyílt mind az a szép, mind az a nagy, a mit a nemzet kitűnő költője teremtett. A nyájas téli esték, melyeken a család fő fölolvasta a „Magyar nábob”-ot, „Kárpáti Zoltán”-t s az „Uj földes ur”-at. — Egyszerre csak ott kongott-bongott lelkében derűre, mosolyra indító, megkönnyezni való mindazon jelenet, a mit a hangulat nagy mestere varázsolt elénk.

Egyszerre látta a csudás képzelem festé-

seit s eszébe jutott az a csoda-szép irály, a melynek elsajátítása képezte legmerészebb ál-mát. — A legnagyobb kényur, a z egész nemzet titoknok, társalkodója, valódi nagy ember az, a ki most reá vár, olyan nagy ember, a kit ünnepelnek és szeretnek e hazában s ösmernek az egész világon!

S a kezdő a mester elé járult. S ha arra a komikumra gondol, a mely bemutatásában nyilatkozott, — e percben is sirni szeretne és nevetni.

Szivdobogva lépett be, s csak akkor vette észre, hogy a k a lapját teletde az elsőszobában s őh sérelme minden etiketnek! esernyő-jét vitte be magával.

— Ön nekem levelet irt, eszméje tetszik, adja elő részletesen!

— Szivesen uram . . . de ugy el vagyok fogulva e pillanatban . . .

S aki „e pillanatban ugy elvult fogulva,” — elkezd-tt hebegni, dadogni, s amidőn elvégezte a mondókáját, a nagy ember, — mivel nagy — hát jószívű is volt, mosolyogva ült le s e sorokat bizta az ifjura.

Tisztelt pályatárs!

Jelen vállalatot helyesnek és életrevalónak találok, részéről a támogatást, mint író s ha a közreműködés szükségesnek találatnék, mint lapvezér is kész vagyok elvállalni.

Pest, 1872. jan. 10.

Jókai Mór.

— Vegye ezt s számítson reám!

Isten önnel!

És ment a tulboldog fiu! A mester mo-

a midőn a város lakossága a legnépesebb magyar író és költő lelkes ovációkkal környezte. Nejjének, Jókai Mórné szül. Laborfalvi Rózának, a magyar nemzet megdicsőült, nagy tragikai művésznőjének 50 éves jubileuma 1884. január hó 24-én Krecsányi igazgató működése alatt Debreczenben is megülett. A magyar művésznő Volmaniát jó asszony a Shakespeare „Coriolán”-jában pártatlan ovációk által lekiszérvé, tüneményes sikerei. Ez alkalommal Jókai Mór — Róza leányával — szintén városunkba érkezett, a mely alkalommal ismét föltámadt a közlekedésnek amaz elementáris kitörése, mely Jókai Mór fogadja, valahová csak lép, valahol e hazában csak egy percig is időzik.

Ez alkalommal — természetesen — ismét az a feljújítási váló, a mit Jókai Mór mondott és beszélt. Az akkori „Debreczeni Hírlap” 1884 évi január 25.-én megjelent számának alapján reprodukáljuk e helyen először Jókai Mór toasztját, melyet e napon az „Arany Bikák” dísztermében rendezett 300 terítékű bankett alkalmával mondott el. Körülbelül eket mondotta:

„Most harmincöt esztendeje, hogy szerencsém volt Debreczen városának legelőször vendége lehetni feleségemmel együtt 1849. eleje volt. Egy kis földszinti szobánk volt a Szent-Anna utcában. A feleségem maga főzött a nyitott konyhán, én pedig magam vásároltam be a piacon a húst s más konyhaszükségletet, s hoztam haza a bundám alatt. Nekem e szerint Laborfalvy Róza volt a szakácsnő s Laborfalvy Rózának Jókai Mór volt az inasa. Ez már csak egy elég nagy uraság. De még azonkívül egy élethalállal küzdő miniszteri tanácsost is vendégül fogadtunk, sőt még néha egy inséget szenvedő miniszter is ült az asztalunknál. A lábunk alatt pedig rengett a föld, fejünk felett leszakadni készült az ég s köröskörül hőmpölygött felénk az öznívíz: Debreczen volt

solya annyit jelentett: „Miért ne okoznék néked egy napra való örömet? — Bolond vagy te, de jólelkű bolond. Örvendj egy napig!” Ez örvendett egy napig, mert a nagy írók után a kis kiadókkal volt dolga, néhai Oszterlammal, a ki akkor az Atheneumot vezette, Wodiánerrel, aki akkor még szegény ember volt, mert nem volt képes napilapja és isten tudja, hogy kivel még. Hogy lebütöttek, hogy lefőzték! Az akkor még élt Heckenast, a mostani Franklintársulat üzletének tulajdonosa látszott oly embernek, aki van oly kiadó, amilyen egy olyan íróhoz illik, mint aminő Jókai Mór. Iródájában ült s egy szögletben játszott kis fia. Jóságos ember lehetett. Mikor az írott ajánlatot olvasta, az a mosoly játszott az ajkán, a melylyel Jókai hallgatva látogatóját. Így szólt;

— A vállalat jó. Ha más kiadót nem kap, jelentkeztek ismét. Jókai ugyan nem fog dolgozni, de neve elég garancia anélkül is.

Másnap reggel az történt, hogy a „Korunk”-ban (egy az akkori választások idejére fenntartott, rövid életű lapban, amelynek lapvezére volt b. Kemény Gábor, szerkesztője Dömötör János, főmunkatársa Pálffy Albert,) — rövid kis újdonság jelent meg, ezzel a címmel: „Jókai ur legújabb furfangja.” El volt benne mondva a vállalat terve s úgy adva elő mint Jókai s az akkori baloldal fogása az ifjuság föllázítására.

A „Hon” nem felelt s a terv elaludt, az egész dolog elaludt. — Mindegy ugyis csak álom volt. Nem maradt az egészéből egyéb, mint az ifjúkori ábránd édes s bus emléke.

S azon a nagy író emlékében rég elmosódott emlék-fosztlány talán őt is kedvesen fogja emléke tetni, elmondván néki, hogy tett ő valakit boldoggá, . . . h a c s a k e g y e t l e n e g y n a p r a i s !

Legyen üdvözölve falaink között a nemzet nagyköltője!

benne az Ararát hegye. — Hej ha akkor azt mondta volna a felséges Mindenható: „no gyermekeim, adok nektek szabad magyarországot, viruló hazát, nemzeti életet, magyar kormányt s kibékítlek az ellenségeiddel! Elfogadjátok-e?” — de nagy Te Deum laudamust tartottunk volna a debreczeni templomban! — Hanem hát nem azt mondta; de bizony kiszaladt alólunk a föld; rászakadt a fejünkre az ég s elsepert az öznívíz. Még a debreczeni kis menedék se maradt meg. De mi azért, akkori fiatalok nem dobtuk el magunktól az életet; pedig veszve volt minden, a mi emberi lelket ehez a földhöz köt: haza, életpálya, hírnév, nemzet, becsület! Hanem újra kezdtük az életet s nyomrul-nyomra igyekeztünk visszaszerezni mindazt, a mi el lett vesztve: hazát, életpályát, nemzetet, becsületet.

És most harmincöt év múlva, — bizony nagy kerülővel, — a mihez képest Mózes bujdosása a pusztában valóságos kéjútazás, — ismét visszajutottunk Debreczenbe s találunk a hajdani sárfészek helyén egy paloták városát, mely az igazi magyar világ, a nemzeti kultúra metropolisának nevet érdemli meg; s találunk egy haragos nép helyett, mely még az igazi király fejéről is letépte a koronát, egy lelkesült népet, mely jó kedvében még a muzsák felkentjeit megkoronázza. — És Debreczen városának senki sem segített az emelkedésében őt nem tették nagy folyóvizek ország emporiumává, neki nem adott az ország milliókat a szepítésre; a külföld nem járult újjáalakításhoz, még idegen népfaj sem kölesönözte neki esztét, iparkodását: e város nagyságát, emelkedését saját népének, a tősgyökeres magyar faj eszének, munkásságának köszöni. És hírnevét megállapítja az igaz szabadságnak és felvilágosodásnak szelleme, mely mindig tüzhelyét és oltárát találta Debreczenben akkor is, mikor sövénykerítése volt, most is midőn palotasorai vannak. — Ezért „a magyarok városáért” emelem én poharamat kegyelmetekhez, de szívemet Istenhez, a kire legihlettebb érzéseim vezetnek, valahányszor Debreczenbe visszatérek s a multa és a jelenre gondolok. Teljesítse Isten azt a fényes jövőt e város felett, melyet az megérdemelt; abban a sebesen haladó arányban, a mit az a két Januárius köze felmutat: 1849—1884.

És egyuttal poharat emelek a mi kedves házi gazdáinkra, kik a Szent-Anna-utcai egykori szerény szakácsnőnek és az ő inasának ily fényes vendégszerető ellátást szereztek 35 év után: a minek munkáit ők is, a haza szolgálatában jubiláns ősz fejek, — velünk együtt küzdötték végig. E város polgármesterét Simonffy Imrét és a muzsák pártfogóját Fráter Imrét a mi házigazdáinkat és az én kedves főpapomat Révész Bálintot az Isten sokáig éltesse.

Meg se kísértünk a pohárköszöntő sikerének esetelését, hiszen azt csak hallani kellett Jókaitól, kinek előadása épp oly gyönyörű, mint előadni valója.

Ezen időtájban történt, hogy a főiskolában több tanuló ifju követett el öngyilkosságot, egyike éppen a költő debreczeni időzésének tartama alatt, mélyen elszomorító eset megrázólag hatott a Jókai Mór nagy szívére, éppen azért, a midőn a Csanak-család kitünő vendégszeretető elvező Jókai párt a főiskolai ifjuság 25-én este fáklyás-zenével tisztelte meg, Jókai Mór köszönő szavaiban az öngyilkosságról is megemlékezett.

A soha el nem feledhető, ma is elszivlelni való, fényes beszédet a „Debreczeni Ellenőr” január 26-iki száma így reprodukálja:

„Szeretett ifju barátim!

Mély hálával köszönöm meg nektek azt a nagy lelkesedést, azt a sok jó kívánságot, mely-

lyel nőmet elhalmoztátok. Emlékezetes marad életetemben a mai nap.

Debreczen városa és főiskolája mindég első fáklyavivője volt a felvilágosodásnak és a lelki szabadságnak.

E kettőnek köszönheti a magyar nemzet, hogy a népek nagy versenyében előrehaladni tudott.

Kis nemzeteknek ezen az uton kell haladniok, hogy a mit a lélekszám ki nem ad, pótolja ki a lélekerő.

Ti ne tegyétek le a fáklyát kezetekből soha.

Jaj volna annak a nemzetnek, a melynek ifjusága lefelé fordítaná a fáklyát. Kétszer jaj volna a magyarnak, ha fiatalsága megszűnne a lelki szabadság előharcosa lenni.

Pedig az idők jelenségei aggasztók.

Soha sem hallotta a világ, hogy a nemzet reménye, a fiatalság közül támadjanak, a kik a reactió zászlóit emelik, csak most.

Sohasem hallotta a világ, hogy a gyermekek életunalomból oda dobják az életet, a mit még nem is ismernek, csak most. —

Hát megszűnt már a hit a lélek halhatatlanságában s a lélek élhetetlensége lesz ezután a vallás?

Ti ifju barátim, ki ne oltátok soha ezt a fáklyát.

Jöhet idő, talán nincs is messze, midőn a felvilágosodásnak újra meg küzdeni a sötétséggel. Melyik marad a győztes, az nem lehet kérdés? Ebben a tusában titeket is ott találjunk.

Szép erény a hazáért meghalni, de a hazáért élni még szebb. Ti éljétek a hazának! Éljétek a lelki szabadságnak!

Ezeket soroltuk elő Jókai Mór és Debreczen érintkezésének történetéből.

Debreczen szab. kir. város büszkén emlékszik vissza a nagy költővel büszkén átélt fényes momentumokra és legőszintébb, legforróbb érzelmeihez csatlakozik a budapesti világra szóló, nagyszerű ünneplések fennkölt hangulatához.

Tudvalevő, hogy Debreczen lakossága, a „Csokonai-kör” kezdeményezésére falai között külön is megszüntékezik ülni Jókai Mór jubileumát, a melynek alkalmas időpontját az ünnepelelt költővel egyetértőleg fogják megállapítani.

Alapos reményünk van azt hinni, hogy ekkor Jókai Mór ismét megjelenik Debreczenben s ekkor a költő s a nagy magyar város között fennálló szeretetteljes viszony bizonyára új és új feledhetlen s örökre emlékezetes momentumokkal fog gyarapodni.

Jókai akkor sem fog e falak közt egyebet tapasztalni, minthogy e város folytonos haladásával és fejlődésével együtt nőtt Jókai Mór lángelméjének tisztelete, személyének rajongó szeretete.

Örömet hódolunk előtte 50 éves írói jubileumának megünneplésével.

Apróságok.

— Jókai Mór jubileumának alkalmából. —

Jókai iskola könyve.

Mitták Rudolf szakolcai városi tanácsos érdekes emléket őriz: egy iskolakönyvet Jókai Mórtól, a mely véletlenül akkor került hozzá, mikor 1844—47-ig Komáromban kosztos volt a Jókai anyjának házábanál. A könyv címe: Magyarország történelmének rövid leírása, lapjai felében latin, felében magyar szövegűek. Bekötési táblája bele van írva. A címtábla külső felén ez olvasható: Jókai Mórit-é ezen kis könyvecské 1841. A címtábla belső felén: Examen studiumok-cim alatt ez: Ars poética, Mythologia, Tropologia, Periodologia.

Ford. Ovidius, Ford. Metamorphosis, Magyar. Kát., Geographia, Historia. Görög vége. A bekötési tábla hátsó felé van: „Aristoteles mondá hogy a tudományok gyökere keserű s ezután az alábbi versek:

Megvilnának ajkaink
s buzgó fohászaink
hozzólengenek
a Meny számoljához
Felső atyánkhoz

„az ember fia
sokan gazemberek.“

Vahot Imre Jókairól.

„Az ur 1845-ik esztendejét irták akkoron, mikor Vahot Imre Jókai első regényéből a Hétköznapok-ból lapjában, a Pesti Divatlapban, a 19. számban Az ingovány váza, címmel mutatót közölt. Az öreg Vahot akkor hatalmas tekintélyű író volt, aki nyilván leereszkedő kegynek tartotta akkoriban, hogy ezt a közleményt meg is csillagozta — petit betűkkel alája szedetvén, a következőket:

*) „Ezen mutatványból világosan kitűnik, hogy írónak igen szép tehetsége, nagy ereje van e pályához.“

Mennyire eltalálta az öreg Vahot!

A gyermek költő

A „Vasárnapi Ujság“ közli Jókai Mór azon kis verseit, melyeket 1832-ben tehát 7 éves korában irt. Az eredeti papirosa szépen meg van vonalozva, hogy a sorok a padlásra vagy a pinczébe ne szaladjanak. E versecskék mind névnapj köszöntők és kettőt mi is közlünk belőle:

Tartsd meg jó Atyámat Isten
Hogy az mindég megint en
Ha dolgaiban hibát
Hogy ha lát.

Irt: Jókai Mór és csinálta ezen pitziny köszöntőt az 5 atyja névnapjára 1832.

A másik versecske tanítójának szól ekkép

Éltesd Uram Taniómat
Tartsd meg az én rectoromat
Hogy a jóra vezéreljen
Hogy az ördög kát ne tégyen
Az éjszalkemben.

Irt: Jókai Mór és csinálta ezen pitziny köszöntőt az 5 atyja névnapjára 1832.

A „Zsidó fiu“

Jókai Mór „Fortunatus Imre“ című beszélyét tudvalevőleg a „Zsidó fiu“ című drámából dolgozta át a melyet 1843-ban irt. Közöljük belőle a következő részletet:

„Sirtam... mosolygatók könnyűimen,
Mosolygatók: erős férfi vagyok.
Én sirtam, mint a gyermek anyja sirtán,
De im letölém már könnyűimet
... Nők sirak: nekik illik a sírás:
És sirtókból fölriak a halottak:
S főm a királyi lak érzéketlen
Éreszbrai sírnak hideg könnyűit.
Mi érfiak vagyunk: mi nek a tett.
Miénk a haremezői hős halál.
— El, félre a magányos érdekekkel!
A közveszly gondterhes napjain
Fejtsük a gyűlölség sérvét.
Nyujtsunk egymásnak békülök kezét.
S egy gondolatban nyuljunk baljainkhoz.
Viszalkodás nagy népek sirtait
Megásta má győzhellen nép-két...
... Hol egytértés lelke örködik,
Ott védtelen veszély nem áll elő.
Nándorra kell most rögtön a segély
S a égvárok megőrizésire.
Én őseimnek minden birtokát
E célra átadom — — — — —
Magamnak csak a jó kardom marad.
Hogy védve őshazám halhassak el.“

Jókai Mór parókája

A Csernátony Lajos által szerkesztett „Ellenőr“ 1875-iki évfolyamában olvasható a következő tréfa:

A próságok. Jókai Mór egy nagyon válságos dologra adta fejét. Hogy miből áll, azt megmondája következő levele, melyet a baloldali kör elnökéhez intézett s a párt meglepett tagjainak tudomására kívánt adni.

Kedves barátom és tisztelt Vezérem!
Sokáig küzdöttem saját kétségeimmel, míg

azon kényszerű elhatározásra jöttem, hogy barátainnak eddig felőlem táplál. nézetét megváltoztassam.

Kényszerít e változásra azon többé alig titkolható deficit, mely homlokomat már-már nyakam csigolyájáig kezdi megnyujtan s több idő óta kényszerít hajamat Podmaniczky Frigyes barátom mintájára középen kétfelé választva viselni.

Barátaim és rokonaim unszolásain kívül döntő befolyást gyakorol rám azon hidegség, melylyel tisztelt barátom Tiszta Kálmán irántam viseltetik; ki is valahányszor meglát a klubban tarokkozni, hideg kezét fejemre téve megáld, s attól én rögtön elvesztem az aufgelegt ultimót.

Annáltozva elhatároztam magamat, hogy a magásra hágtott deficitet egy lengő adósság kölcsönvétele által palliative fedezzem e parókat csináltassak.

Dacára ezen végbem-nendő változásnak elveim tántoríthatatlanok maradnak.

Ha szabad dicső példákra hivatkoznom, legyen megengedve e tekintetben magamat egy sorba helyeztetni Kossuth Lajos s a Csanády Sándorral; Magyarban legkitűnőbb férfiával s Biharország egyik kitűnőbb szónokával.

Ez által egyuttal visszafoglalom 48-iki álláspontomat.

Kérlek, légy szíves e jelentésemet nagyon tisztelt klubokkal tudatni, melynek azért buzgó tagja lenni meg nem szűnök; ha ugyan kegyeskedtek engemet e változás után is megtűrni magatok között; a mit annál inkább remélek, mivel, hogy ha Keglevich Bélának kegyesen elnézetett az, hogy szakállával megfogytokozva foglaljon helyet sorainkban, mennyivel inkább elnézhető lehet nekem, ha tüttökkel megszaporodva: ellenkező változáson mentem keresztül.

Mely tiszteletteljes kérésem, ha helyben-hagyásoddal találkozni, kérlek, légy szíves a hátam mögött ülő Szontágh Pál esanádinak meghagyni, megparancsolni és intimálni ex praesidio, hogy a parókát ne huzogassa le a fejemről, a miért viszont én is kötelezem magamat Csernátony barátunknak a parókáját*) nem huzálni, mikor a kazatra koketiroz.

Minden egyebekre nézve maradván

Pesten, 1871. márc. 3-án.

alázatos szolgád és tisztelő barátod

Jókai Mór.

Képzeltetni, mily hatással volt e levél a baloldali kör tagjaira s jelesen Szontágh Pálra, ki nem merenghet el többé azon holdvilágnál, mely eddig előtte szokott felkelni s ezentul eltakarva lesz méla tekintete előtt.

Jókai talánya.

Az „Üstökös“ I. évfolyamának mutatványában a következő talány olvasható:

„L é g y h a s o n l ó F e e n c.“

(Vagyis: „Légy hasonló r kell Ferenc-hez.“)

Mór és Szerecsen.

A Délm. Közl.-ben beszéli el egy régi ember a következő Jókai-anekdótát: A Jókai-jubileum küszöbén alkalmeszerű egy epizód föllevenítésére, melynek Temesvár volt szülőhelye. Főlemlítette ezt maga Jókai is 1846-ban az akkor általa szerkesztett É l e t k é p e k adomarovatáiban — de azóta feledékenységbe ment. Köztudomásu, hogy mikor Jókai nevét Mórnak irta, egyszerre megszűnt Magyarországon a Mór név s derűre-borura mindenki Mórnek nevezte magát. Nem tetszett ez azonban néhai S... Mór németvári ügyvédnek, ki abban az időben Temesváron intelligensblatton szerkesztette s egész komolyan azt a javaslatot tette Jókaihoz irt magánlevelében,

*) Ezt a gyanúsítást nem vártam Jókai barátomtól, kit én soha sem neveztem borzasnak.

Csernátony.

hogy mivel a Mór szó nem magyar s a mórokat nyelvünkön általános bevett szokás szerint szerecseneknek nevezzük, — tegye le ő is a Mór nevet s írja keresztnevét magyar szokás szerint Szerecsennek. — Szépen festene az írói gárda — vágta vissza Jókai — ha egyszerre felmerülne egy csapat Szerecsen, Jókai Szerecsen, Ballagi Szerecsen, Szegfi Szerecsen, stb. Jókait tehát nem sikerült Szerecsennek nevezeteni.

Egy másik lapnak pedig írják a következőket:

„Öreg ember vagyok, de az én tudomásom szerint hajdanában Jókai mindig Mórinak irta a nevét, a míg a Mór olyan általánossá nem lett, hogy kénytelen volt így bivatni magát. Eleget küzködött ellene annak idején mindig mondta, hogy „Mór vagyok én, nem pedig Mór. Ki látott valaha ilyen bolond nevet: Mór?“ Akkor történt, hogy az öreg Tóth Lőrinc, akkor még fiatal poéta és világi levelet irt neki, a melyen a divatos cím volt:

Tek. Jókai Mór urnak.

Jókait nagyon fölboszantotta ez a levél, s rögtön felelt Tóth Lőrincnek, megírván, hogy régi magyar nemes ember ő, nem pedig szerecsen, senki őt Mór-nak ne titulázza. „Ne sajnáld tőlem azt az —ic-et a nevem végén!“ — mondta, a borítékra pedig szép kalligráfiával ezt a címet irta föl:

Tek. Tóth Lőr urnak.

Jókai Mór ősei.

E ötvös Károly foglalkozik tüzetesen Jókai Mór családi leszármazásának megvilágításával. Ehhez a munkához szolgál becses adaléku az alábbi levél, a melyet dr. Szombathy Ignác nyugalmazott középiskolai tanár tett közzé:

„Nagyhirű költők őseiről eddig az volt a nézet, hogy azok Komárommegyében nyerték nemességüket a XVII. században. Ez újabb kutatások alapján tévesnek bizonyult; mert a Jókay-család nemessége sokkal régebb és első ősei Barsvármegye területén laktak. A Jókay-család már a mohácsi vész előtt, is nemes volt, a mi a következőkből tűnik ki: Barsvármegye főmaradt nemesi jegyzékei közül legrégebb az 1577. évről szóló, a melyben egymástól sorozva áll Jókay István és Jókay Mihály neve és nem említették ott, hogy ezek fivérek: tehát a család akkor már megosztott állapotban két családfe alatt bírta nemesi jószágát. Ez az itt megnevezett két nemes akkor már öreg ember volt; tehát már nagyatyjuk a mohácsi vész előtt élt. Hogy ezek 1577-ben öregek voltak, abból tűnik ki, mert az 1580-ki nemesi jegyzékben Jókay István helyett ennek nagykoru fia Jókay Mátyás áll! tehát atyja 1577. és 1580. között halt meg, nagykoru fiut hagyva maga után. — Később az 1620-diki összeírásban Jókay Pál emittetik mint egytelkes nemes (nobilis unus sessionis); de ez évről csak az egytelkes nemesek jegyzéke maradt fön. Két év mulva az 1622. évi jegyzékben Jókay Pál mint egytelkes, Jókay Benedek mint birtokos nemes fordul elő; ebből világos, hogy a család kettős elágazása még mindig fönállott, s így ezen Pál, fia volt Mihálynak, Benedek pedig fia Mátyásnak. Ez idő után letűnik a Jókay-család Barsvármegye területéről; de feltűnik Komárommegyében. Ebből következik az is, hogy a bars megyei és a komárom megyei Jókay-család időrendi összefüggő láncolatot képezett, mely a mohácsi vészről a je enkorig leszármazott, s így Jókay Mór nagy költőnk négyszáz évről gyűjtheti össze nemes őseit sorozatát. Igaz, hogy ő ezek között legnemesebb, de az is bizonyos, hogy ő nemes őseitől örökölte testi és lelki szép sajátágait.“

Jókai a jubileumról.

A „Budapester Tagblatt“ egyik munkatársa meginterveivolta Jókai Mór és a készülő jubileuma felől megkérdezte a nézeteit. Jókai a következő érdekes megjegyzéseket mondta a hírlapírónak: Tudja-e ön, hogy kitől származik ennek a jubileumnak az ideája? Ezelőtt vagy másfél évvel eljött hozzám Révai Mór és azt kérdezte tőlem, hogy mit szólnék ahhoz, ha

összes műveim egyszerre megjelenének és én honorárium fejében kapnék 100 ezer forintot. Én részvétellel néztem rá. Mondtam neki, hogy én ugyan, mint költő, nem riadok vissza a fantáziától, de már annyira nem megyek, hogy Magyarországon 100 ezer forintos írói honoráriumról ábrándozzam. Elmondtam neki, hogy lehet, hogy majd a 150 éves írói jubileumon fog ez sikerülni, de most még nem. Révai erre nem felelt és azt sürgette, hogy elvileg beleegyezzem a tervbe, a többi az ő dolga. En pedig — tréfára vettem a dolgot — é mosolyogva beleegyeztem. Őszintén szólva, később már más szemmel néztem a Révai rögeszméjét. Pedig még akkor nem is ismertem a rengeteg nehézségeket. — Hisz ez herculesi mű lesz, mert az egyik kiadóm megvette egyes műveimre nézve a tulajdonjogot az én egész életre, a másik megvette arra az időre, a míg ő él, a harmadik megvette 30 évre a negyedik az örökkévalóság végeig. A mikor Révai megkísérelte, hogy a kiadótól megváltsa a jogot, erőlyes ellenállásra akadt. Mert a kiadóm engem annyira szeretnek, hogy nem akarnak tőlem megválni. Henem tettek aztán olyasvalamit, a mi unikum a kiadók körében. Lemondtak összes jogaikról az én összes műveim legelső ezer példányára nézve. És azokért a kötetekért, a melyeket az első ezer példányhoz szolgáltatni fogunk, csak is az előállítási költségeket fogják felszámítani. Persze a legnagyobb áldozatot a Franklin-társaság hozta meg, a mely a legtöbb műveimnek a kiadója és itt főként Gyulai Pál és Koröfeld igazgató tettek az ügyben legtöbbet. Ma már 750 előfizető jelentkezett, teljesen meg vagyok győződve az iránt, hogy a hiányzó 250 előfizető sem fog soká késni, mert hisz jó barátaim közül még sokan nem jelentkeztek.

A királyi család Jókaihoz.

Jókai Mór meggratulálta József főherceget 25 éves jubileuma alkalmából. Erre József főherceg levélben felelt. A főherceg levele igen érdekes és ez is élénken bizonyítja, hogy a mi tőhe czegünk mennyire magyar és mily odaadólag csügghazája boldogságán és dicsőségén.

Az iratban a többi között így szól a fenség:

„Ha a honvédség kiérdemelte királyunk meglegedését és a baza bizalmát: ugy kosorus költőnk 50 év lefolyása alatt oly emlékeket újított meg műveiben nemzetünk régi, dicsőségteljes napjaiból, s oly eszméket terjesztett czekekben, melyek nem kevésbé hatottak oda hogy e mérleg újabb történelmiak dicsőségére billentsék.

Honvédeink szelleme pedig olyan, hogy őseik vért nem tagadják meg, mert érzik, hogy az romlatlanul folyik ereikben.“

Stefánia főhercegnő, özvegy trónörökösnek a következő kéziratot intézte Jókaihoz:

Laxenburg, 1893. decz 13.

Kedves Jókai! Közelgő írói örömnappalkalmából legszivesebb üdvökvánatomnak, azon forró óhajtsomnak adok kifejezést, hogy a Mindenható Önt nekünk még számos éven át teljes erőben és változatlan egészségben tartsa meg. Kérem Önt, legyen meggyőződve e kívánataim őszinteségéről s fogadja egyuttal köszönetemet azon szivességeért — melylyel a védnökségem alatt álló „Fehér kereszt egyesület“ javára tervezett ünnepély díszét — a kilátásba helyezett felolvasás által mindinkább emelni hajlandó. Őszinte tisztelettel jóakarója

Stefánia.

A jubileum.

A budapesti „Nemzeti Színház“ban tegnapelőtt este Jókai Mór „Manhus Sinister“ című darabját adták elő, melyet 1853. december 10-én adtak először ugyanott.

Eötvös Károly ugyancsak tegnapelőtt a budapesti Terézvárosban felolvasást tartott a „Jókai Mór öseiről.“

A Révai Testvérek kiadásában alkalmi kötet jelent meg Jókairól. Ára 1 frt.

A budapesti I. ker. katolikus főgymnasium Jókai-estéjén jelen volt Wekerle miniszterelnök is. Fia szavalt sok érzéssel Jókai Mór „Utca szögletén ül a csónak a hős“ című híres költeményét.

A fogadó-estély rendezőbizottsága gondoskodott arról, hogy a résztvevők a Vigadó első-meleti éttermében étlap szerint étkezhessek. A melléktermekben Serly Lajos zenekara fog játszani. Intézkedett továbbá a bizottság, hogy a küldöttek tagjai a délelőtti ünnep után a Vigadóban étlap szerint ebédelhessenek. A fogadó-estélyen ki lesznek állítva mindazok az albumok és díszoklevelek, amelyeket délelőtt a jubilánsnak átnyujtanak, hogy így a nagy közönség közelről is megismerhesse.

A küldöttek közül, amelyek a január hatodik ünnepén Jókai előtt elvonulnak, szónokolni fog az Akadémia és a Kisfaludy Társaság részéről Szász Károly, a fő- és székváros törvényhatósága nevében Rath Károly főpolgármester, a megyék és városok küldöttei nevében, a megyéktől és városoktól érkezett megbízás alapján Földváy Mihály atispán, a Petőfi-Társaság nevében Komócsy József, a „Magyar Hirlapírók Nyugdíjintézet“ nevében Falk Miksa dr. az „Otthon“ írók és hirlapírók egyesülete részéről Rákosi Jenő, a magyar művészek nevében Zala György és az egyetem ifjuság nevében Paracsetich László.

Tegnap tisztelgett Jókai Mórnál a szényegyet adó hölgybizottság. A költő így felelt Wóhli Janka üdvözlő szavaira:

„Imádott hölgyeim! Teljes életemben hódolatom tárgya volt a magyar hölgyvilág. A hölgyek szívében támadt minden szép és nemes gondolat. Ők nevelnek nagyra minden magasztos eszmét. Ők enyhítik a szenvedést, ők pártolják a köztészetet és művészetet, de a magyar hölgyek még azonfelül a hazaszeretnek is hitbizományosai. Minden hölgy költő és művész a maga családi körében. Nem csoda, ha a költő rajong a magyar nőkért. Vajha a hölgyek kezébe volna tetéve a politika is. E nagyszerű emlék, melylyel engem a magyar hölgyek 50 éves írói pályám évfordulóján megajándékoztak legszebb jutalmam. Minden öltése e szényegnek egy gondolat, minden szála egy eszme, mely engem üdvözlől s melynek szavát én megértem. Ezzel meg lett nekem adva, hogy most már nem a földön, hanem az égben járok angyalok között. Legyenek megáldva, akik e drága remekművet létrehozták; Isten valósítsa meg szívének minden kívánságát.“

A szerb király a Szent Száva rend II. o. r. jelét adományozta Jókai Mórnak.

A bécsi „Concordia“ írók és hirlapírók egyesületének képviselőjében Jókai jubileumára küldöttség érkezett, melynek tagjai: Spiegel Edgár, Steinbach Gusztáv dr. és Weilen Sándor dr., Jókai barátjának, az elhunyt Weilen lovagnak fia. A küldöttség tegnap este 9 órakor érkezett Budapestre és magával hozta Jókai számára a disztagsági okmányt, illetőleg emléktáblát, mely a műipar valódi remeke. — Gyönyörű érc-tábla ez, pompás kerettel. Rajta dombormű irással, mely technikailag egészen új módon van előállítva, a következő szavak olvashatók: „A Concordia Jókai Mór urat, a kiváló magyar költőt, nemzete büszkeségét, a világirodalom ékességét, kinevezi disztagságává.“

Jókai művei.

Jókai Mór báró Eötvös Lorándhoz, a nemzeti kiadás sorrendjének megállapítása végett levelet írt, amelyben műveit így osztja fel:

Az első korszakba tartoznak:

Regények: Erdély aranykora. — Török világ Magyarországon — Kétszaru ember. — Janicsárok végnapjai — Fehér rózsza. — Magyar nábob. Kárpáthy Zoltán. — Régi jó táblabírák. — Szomorú idők. — Elárvokott család. — Szegény gazdagok. — Felfordult világ — Új földesur. — Politikai divatok. — Mire megvénülünk. — Szerelem bolondjai. — Oceania. — Legvittebb huszár. — Hétköznapok.

Elbeszélések: Vadon virágai. — Népvilág. — Aranyképek. — Délvirágok. — Csataképek. — Bujdosó naplója. — Tarka élet. — Hangok vihar után. — Véres könyv. — Regék. — Erdélyi képek. — Magyar elődökből. — Megölt ország. — Magyar Deamerone.

Színművek: Zsidó fia. — Dalma. — Manlius Sinister. — Kálmán király. — Szigetvári vértanúk. — Dózsa György. — Széchy Mária.

A forisztikus iratok. A magyar nép élete — Nagy Tükör. — Kakas Mírton tolltaraja. — Tallérossy Zebulon. — Politikus eszmadia: s egyéb közlemények 1843 tól 1860-ig. Petőfi és a francia romantikusok befolyása irataimra.

A második korszak összesíti az 1861 től az újabb alkotmányos korszakig írott műveimet.

Regények: A köszivű ember fia. — Mégis mozog a föld. — Fekete gyémántok. — Szerelem bolondjai. — Arany ember. — Jövő század regénye. — Enyim Tied, Övé. — Az élet komédiája. — Szép Mikhál. — Egy az Isten. — Névtelen vár. — Szabadság a hó alatt. — Rab Ráby. — Asszonyt kísér. — Péter Péter. — Véres kenyér. — Szegénység utja. — Egy ember, aki mindent tud. — Lunatikus. — Az északi pólusig. — Hirhedett kalandor. — Asszonyi hajszá.

Elbeszélések: Szélsend alatt. — Milyenek a nők? — Milyenek a férfiak? — Virradóra. — Föld felett és víz alatt. — Életről ellesve. — Görög tűz. — Targalyak.

Színművek: Arany ember. — Fekete gyémántok. — Keresd a szived. — Szép Mikhál. — Milton.

A forisztikus művek: Emlékeim. — Magyarhon szépségei. — Költemények. — Prológok. — Balladák.

A harmadik korszakban foglaltatnak: Regények: A kik kétszer halnak meg. — A ma. — Játékos, aki nyer. — Szeretve mind a vérpadig. — Bálványos vár. — Minden poklokon keresztül. — Damokosok. — Lőselei fehér asszony. — Kis királyok — Lélekidomár. — Tengersizemű hölgy. — Rákóczy fia. — Fráter György. — Cigánybáró. — Pénz betegségei. — Három márványfej. — Afanázia. — Gazdag szegények. — Nincsen ördög. — Két Trenk. — Trenk Frigyes. — Fekete vér. — A Kráó. — Sárga rózsza — Tégy jót. — Koronás gyermekek.

Elbeszélések: Herceg és Fra Diavolo. — Apja fia. — Észak honából. — Mesék. — Kassári Dániel. — Kétszer kettő négy. — Napraforgók. És az újabbak.

Színművek: Jósivű ember. — Aradi hősök — Bolondok grófja. — Világzép leányok. — Thespis kordéja. — H s Paffy.

Aforisztikus iratok. Étetemből. — Utazás egy sirdomb körül. — Jocus és Momus. — Humoros tárcák.

Végü egy nagyobb regényes tanulmány, melyen több év óta dolgozom Tárnya a honfoglalás korszakából véve. Címe „Levente.“ Ez még most csak töredékben létezik.

Jókai Mór 50 éves jubileumának ünnepét a városházán nemzeti lobogó hirdeti.

A h. ev. ref. felsőbb leányiskolában, a nagy költő 50 éves jubileumának alkalmára, majd e Jókai-ünnepélyt tartottak. Az ünnepélyen leleplezték Jókai Mór csinos mellszobrát, melyet a növendékek magok között eszközölt gyűjtés útján szereztek meg. Díszes közönség jelent meg, mely élvezettel hallgatta végig a következő programú ünnepet:

1. „Hymnus“ Erkeltől, éneklé az énekkar.
2. „Millennium“ Jókai Mórtól, szavalják: Eric Ottilia és Gerlich Ida. 3. „Jókai Mórról“ írta és felolvassa: Karácson Ottilia. 4. „Jókai“ Csapó Pétertől, szavalja: Joó Irma. 5. „Houfi dal“ Petőfitől, zenéjét szerző: Sz. Nagy I. Éneklé az énekkar.

Színház.

Jókai jubileuma színházunkban.

— Kilencvenegyedik előadás. —

(Apotheosis. — „A gazdag szegények“, színmű, írta **Jókai Mór.** De recében tegnap adatot először.)

A debreceni színház tegnap kezdette meg Jókai Mór ötven éves írói jubileumának megünneplését, mely alkalmával az „Apotheosis“ némaképlet után — a nagy költő legújabb színműve, „A gazdag szegények“ került színpadra, itt először. A mű első előadása a budai színházban történt, tavaly május 12-én, a Krecsányi Ignác igazgatása alatt. Nem fogjuk elmondani ennek a bájos idyllnek az exozicóját meg a többi tudakos nevelő nevezendő folytatását, ösmeretes az a Jókai regényéből, melyből a darabot átdolgozta. Nincs a Jókai hatalmas kedélyének eme párbeszéd megnyilatkozásában egy csepp se a drámai materiából, a drámai „lúktetésből“ — ámbátor olyan egészen ésszerű eszejárása, olyan, nemcsak tulajdon jellemükre nézve, hanem az iradalmilag is beütköztes anyagból gyúrt emberek járnak, kelnek benne, mint annak a rendje — hanem van ebben a darabban frappáns mód sok és friss levegő, ennek a levegőnek minden láthatatlannal rezgő légrészecskéjében pedig a legtermészetesebb illat, nem parfüm — menta Isten — csak úgy mint a Zöld paradicsomhoz című térház lakói, a „Gazdag szegények“ sem szagositják nyomorult tanyájukat ilyen csinát haszonlatansággal; mert nincsnek rászorulva. No hát Jókaink, a mi ötven esztendő jubiléum Jókaink is van oly gazdag mint az ő szegényei, és van oly — becsületes, mint azok, és nem használ szagositó szert.

Azt mondtuk az imént, hogy a Jókai újdonságában emberek járnak ke nek. Egyebet sem tesznek. Pedig a jól megszerkesztett drámában cselekedniök is kellene, vagy mi? De mikor nincs ok az „akcióra“, mikor azoknak a szegény embereknek nincs egyéb mondani és tenni valójuk, minthogy szeretik és szeressék egymást, minthogy daskatódjauak az édes kölcsönösségben. A szeretet, a modernizált — de hát van-e ennek a becsületes szeretetnek antik vagy modern formája — és egy egész kis ház lakóira szeretettel kiterjesztett Pailemon és Baucis, Hermann és Dorothea-történet, idyll; legendának is neveznék talán sokan, ha csak úgy szakadt volna ránk régezeiről. Hát ez a drámaírás ravasz titka is — megtanít itt rá Jókai, a nem — drámaíró — hogy mikor nincs ok a szereplésre, hát akkor minek — drámát csinálni; akkor csak diskuráltatni kell szépszerével az embereket, „a hogy én csinálom“ — mondja Jókai.

Es „haj be igazán mondja“ — szólunk közbe a „Gazdag szegények“ Kapor Ádámjával — és be igazán tudja. Csak a Jókai tiszta és mosolygó verőfényt sugárzó tolla képes megírni azt, hogy miképp szított egymáshoz, abban a zöld paradicsomos házban mindenki asszony és férfinép: Kapor Ádám (Püspöki), a saját hibáján kívül elbocsátott vasuti váltóőr és félszázad óta hű társa (Lubrinicz Julia) nem hitvestárs, mert a pap csak pénzért adta volna őket össze, pénzök pedig nem volt — és a többi talpig becsületes lélek; a diurnista (Hervesi G.) kit itten csak ebben a szegény körben nem néznek le, a konstáblér (Csikóy) a bicskát áruló tót Franyó, (Andorffi), a klarinétos cigány (Krémer) purdéliája, Lizi, (Cserni) a ki most varróleány (a regényben grófkisasszonyból lesz azzá) és a Lizi által tisztességgel megtartott virágúshajadon, (Galyasi Paula) meg a hátraevők: asszony (Borcsainé és Kiss Irén) akik mind összerakosgatják pénzecskéjüket és más fajtájú tehetségüket, hogy a vén Kaporpár most mikor már „arany-lakodalmukat“ ünneplék, igazá-

ban elmeheessen a pap elé, mert csak esketési bizonyítvánnyal veszik fel őket az uraka szegény házába. Hogy ez milyen páratlan kedélyvel, zamat tal, csillogóhumorral van elbeszélve, arról azoknak kik csak a reterádát olvassák, fogalmuk — van, mert mindnyájan már régtől fogva bevettük szívünkbe Jókai Mórunkat. A már említettek kivül játszottak Németthy (házi ur) és a cigánypurdék (Nádasi és Havi R)

Konstatálva az estnek külsőleg is fényes sikerét — a színlapon olvasható szereplők egytől egyig derekasán viselkedtek — ennek az estnek, illettég a darabnak még két mozzanatát találjuk elég nevezetesnek arra, hogy följegyezzük. Az egyik az, hogy Jókai a leg nagyobb színpadi hatáának, a „Gazdag szegények“ — ét tekintheti, mert a mit más szabályszerű színműben megtesz a „dráma“, ezt megteszi itt az elementáris erővel ható kedélybőség, a min Jókai színpadi munkái közül ebben jut először terjes mértékben szóhoz; a másik nevezetes momentum az, hogy a Gazdag szegények néposzálya és léggöre az, hová a parasztdrámán — ha tetszik csak mellett — a jövő népszínművének fordulnia kell.

Az előadást az ünnepi nyitány nyitotta meg, a mely után a vezénylő Capak karmestert hozszan tartó taps jutalmazta. A Jókai apotheozisban — mely a színmű előtt adatott — a költő mellszobrá állott a szín közepén babérkoszorúzott talapzaton. Mellette a „Regény és „Történeti dráma“ jelképes alakjai állottak, míg föléje a „Nemzeti Génusz“, lobogó fákllyat tartva egyik kezében, nyújtott koszorút. Előtte iradalmi működését feltüntető jelvények közt a „Hír név“ és „Lelkesedés“ nemtől helyezkedtek el.

E fő csoportozat két oldalán a költő legnépszerűbb színműveiből voltak nagyobb csoportok összeállítva; így a Szigetvári vartanuk, Dózsa György, Manlius Siniester, Aranyember, Dalma, Fekete gyémántok, Gazdag szegények, Czigány báró stb. művekből.

A komoly és vig muszák alakjai foglalták el az alsó talapzat lépcsőit. Az apotheozis alatt a Szózatot játszotta a katonai zenekar.

A sikerült képet a közönség három izben is látni ónajtotta, végül pedig az ügyes rendezőt, Péchy Kálmánt, a lámpák elé szólították. — Jubiláris előadásokon nem kritizálunk, de azt már nem hallgatjuk el milyen rossz éllő kép volt az örmesteri köpenyt és bakauadrágot bordó konstáblér a szindarabban!

* **Irodalmi pör.** Ditrói Mór, a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója színehozta Szigligeti Edének Cigány és Szökött katoná című népszínműveit, anélkül, hogy Szigligeti jogutódainak a szerzői jogdíjat megfizette volna. Váli Béla író, a Szigligeti örökösök megbizottja most már szerzői jog bitorlása miatt indított pert a szinigazgató ellen.

* **A m. kir. opera** jogitanácsosává a József főherczeg főudvarmestere évé kinevezett br. Vecsey Sándor helyére gróf Zichy Géza intendáns Hels Ödön budapesti ügyvédet nevezte ki.

* **Vendégszereplés.** Daróczy Ilka, ki utoljára a kassai színháznál működött a fiatal hősnő szakmájában, a jövő héten — a mint értesülünk — szerződötetési czélből lép föl színpadunkon. A hozzánk beküldött műsor szerint „Fedora“ czimszerepét, a „Fromont és Risler“-ben pedig Szidoniát fogja játszani.

* **Két új darab.** A mint a színházról jelentik, két új darab kerül közelebb színpadunkra, mindkettő a kolozsvári nemzeti színház egy-egy tagjának műve. Az „Ötödik pont“ című operette, a melynek szerzője Megyeri Dezső, a népszínház egyik reperitoire-darabját képezi; a másik „A kis baba“, Pusztay Béla bohózata. Ebben Locsarekné és Andorffi játszák a főszerepeket.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órakor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik.

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelőhivatalokban d. e. 8-12, d. u. 2-5 óráig tartanak. — Az ígató, kiadó-hivatal és az irattár a feleknék felvilágosításokat át hétköznapokon d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10-11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3-6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva van pénteken délelőtt 1-től 12-ig.

A Göncy-egyesület „Olthón“-a (Keresk-Akad. földsz.) nyitva vasárnap d. u. 3-tól esti 9 óráig. T a l á l k o z á s ugyanott szerdán és szombaton dél után 3 órától 5-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Séta-hangverseny a Margit-fürdőben minden vasárnap d. u. Rendezi a katonai zenekar.

Színházi előadások kezdete este 7 órakor.

Január 6. Katonai sorshuzás a városházán.

Január 10. d. u. 5-kor gazd. tanint. tanár Békésy László felolvasása.

Január 15-én jár le a debr. izr. hitközség templom-építési pályázata.

Január 17. d. u. 5-kor Kerpely Kálmán gazd. tanint. tanár felolvasása.

Január 21. Cájlik István d. u. 5 ó, gazd. tanint. tanár felolvasása.

Január 24. Állami ménék kiosztása Debrecenben.

Január 27-én esküdtzéki tárgyalás (Sztán Péter Ujlaki Ant. l. hírlapíró ellen.)

Február 10. d. u. 5-kor Szűcs Mihály gazd. tanint. tanár felolvasása.

Február 10-én esküdtzéki tárgyalás (Verecs Lászlóné Vertesi Gyula és L. Hornyák Viktor ellen.)

Február 15-én esküdtzéki tárgyalás. (Csonka János és Manó Kálmán Papp László ellen.)

Farsangi naplár.

Jogászbál jan. 13-án az „Arany Bika“ disztermében.

Január 17-én. A eszmadia iparos ifjuság bálja a Koronában.

Gazdászok táncestélye, január 20-án, az „Arany Bika“-ban.

A függetlenségi kör bálja január 20-án a „Koroná“-ban.

Az iparosok téli táncvigalma, január 21-én Az „Arany Bika“ disztermében.

A Polgári kör bálja jan. 27-én a Bikában.

Szabó munkások szakegyetén táncestélye jan. 28-án a „Margit“ fürdőben.

Február 1. A vasuti üzletvezetőségi tisztviselők bálja az egyetem javára, az „Arany Bika“ disztermében.

A debreceni jótékony nőegylet ka tonbálja február 3-án.

A debr. iparos ifjuság önképző egyletének zárta körü táncvigalma február 3-án.

Az Evang. iflégylet tea estélye az „Arany Bika“-ban, február 10-én.

A fodrászok táncvigalma a debreczeni egyetem javára, a „Margit“-fürdő disztermében február 11-én.

Előfizetési felhívás.

A „Debreceni Ellenőr“ előfizetési ára:

Egy évre	10	frt — kr.
Fél évre	5	„ — „
Negyed évre	2	„ 50 „
Egy óra	1	„ — „

Lapunk gyors kihordására minden előnk-ből törekszünk. Kérjük előfizetőinket, hogy az előfizetési összegeket mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

A „Debreceni Ellenőr“ kiadó-hivatala.

— Jókai Mórnak a „Debreceni Ellenőr.“ A legnagyobb magyar elbeszélő író ötven éves írói jubileumának megünnepléséhez méltóan igyekezik járulni lapunk is. Csütörtöki tárcánkban mutatványt közöltünk a Jókai Mór „Gazdag szegények“ című színművéből, tegnapi tárcánk pedig tartalmazza Kórosi Sándor Debreczen III. ker. orsz. gy. képviselőjének „Jókai Kecske méten“ című emlékezéseit. A „Debreceni Ellenőr“ holnap megjelenő jubileumi számának alkalmi közleményei a következők:

Vezérek:

„Jókai Mór.“ (G. I.-től.)

(A nagy író 50 éves pályájának méltatása.)

Cikkek:

„Jókai Mór és Debrecen.“

(Ebben a közleményben irodalom-történeti értékű új adatok lesznek találhatóak.)

„Apróságok Jókai Mórról.“

(Számítatlan érdekesnél érdekesebb adat a nagy költő életéből.)

Tárcaközlemények:

„Jókai Mór.“ (Komócsy Józseftől.)

(Ezen Budapesten holnap, a redoute-beli ünnepélyen szavalandó ünnepi ódát az összes fővárosi sajtó előtti hozzuk.)

„Emlékezés Jókai Mórra.“ (Gasparonótól.)

„Jókai Mórnak.“ (Vértessy Idától.)

(A tehetséges ifjú költő szép költeménye.)

„Jókai Mór emlékező tehetsége és népszerűsége.“

(Karcag Vilmos.)

(A kiváló drámaíró az érdekes visszaemlékezését egyidejűleg közöljük lapjával, a „Magyar Gép- és Gépek“.)

A színházi rovatban:

„Jókai-jubileum színházunkban.“

Többi közleményeinket is ajánljuk olvasóink figyelmébe, megjegyezvén, hogy a mai számhoz egész ívet mellékelünk.

— **A debreceni egyetem könyvtára számára** László Albert debreceni könyvkereskedő 600 korona értékű könyvet ajánlott fel. A könyveket a bölcsészeti fakultás tanárkara választása szerint, három éven át, évenként 200--200 korona értékben fogja kiszolgáltatni. — Tegnap tudósításukban hibásan volt közölve Szikszay József és neje szül. Gáál Jozsán adománya, kik nem 100, hanem **egy-ezer** koronát adtak az egyetemre.

— **Kiss Áron püspök Jókai Mórhoz.** — Kiss Áron ev. ref. püspök Jókai Mór 50 éves jubileumának alkalmából a következő gyönyörű táviratot küldötte Budapestre:

„Báró Eötvös Loránt
ő méltóságának

Budapestben.“

Jókai Mórnak, ki műveiben nemzetének adta lelke egész világát, mely oly nagy, hogy magasságát, mélységét, kezdetét és végét hasztalan keresnők, melynek központjában mint mindenség alkotója, most is szünetlenül teremtő erővel munkál és jót tesz, a Tiszántuli ev. ref. egyházkerület, mely egészen magyar, küldi hálás köszönetét; s mint halhatatlansága, nyelve, szokásai biztosítójának: kíván hosszú, boldog életet!“

— **Katholikus mozgalmak.** Lapunk más helyén emlékezünk meg arról, hogy Schlauch nagyváradi bitoros püspök kibocsátotta egyházmegyéje papságához a püspöki kar pásztorlevelét. Debrecenben kisebb számu, nagyobb részt hölgyekből álló közönség előtt ma d. e. a 9 órai mise után olvasta fel a pásztorlevelet Kópis káplán. — Megemlítjük, hogy január 15-én, Budapesten tartandó kath. nagygyűlésre Debrecenből dr. Wolafka v. püspök utazik fel. Világi elemek célra még nem jelentkeztek.

— **Bécsi lap Debrecenről.** A bécsi „Fremdenblatt“ egyik közelebbi száma cikket hoz Debrecenről, a melyben — egy kis gúnyt sem mellőzve a debreceni gömbölyű termetekről és disznótenyésztésről — elismeréssel szól városunknak az egyetem létesítésének tárgyában kifejtett mozgalmáról. E cikk alkalmából írja a „Budapesti Hirlap“ tegnapi vezércikkében a következőket:

„Küszöbén állunk egy oly ritka és páratlan ünnepnek, a mely szívárványos fényt áraszt

modern életünk versengő tolongására. A költőt ünnepli a nemzet, ünnepli az antik világ ideálisabb díjával a félkezében, félkezében jutalmával a mai realisabb felfogásnak. Koszorút nyújt a lelkesedés, anyagi jutalmat a hála. Nem maradt készülődő ünnepünk észrevétlen a szomszédban sem s immár napok óta fekszik asztalomon egy bécsi ujság, mely erről szól. Hogy megadjam szavára a visszhangot, — ez az ujság a magyar nemzettel foglalkozik és három történetkét beszél el. Két magyar város verseng egy felállítandó harmadik egyetemért, mondja az az ujság. Mind a két városnak vannak jogcimeik és küldöttségek járják végig a fővárosi hatalmaságokat, hogy e jogcimeknek ott érvényességet szerezzenek. Ekkor sikra száll hirtelen, váratlan egy harmadik város is: híres Debrecen, hogy övé legyen az egyetem. Deputációt is küld a küldöttséget gyanus mosolylyal fogadja miniszter, országgyűlés egyaránt. De nem azért híres Debrecen, nem azért oly gazdag, hogy polgárai adót sem fizetnek, mivel telik a várostól, nem azért önértetes, nem azért büszke a multjára, hogy ezt annyiban hagyja. Kimondja fennen: csináljatok egyetemet, a hova akartok, de csak negyediket, mert a harmadikat megcsináljuk mi magunk magunknak. És diktum-faktum: az első szóra Debrecen polgárai összeadtak másfél millió koronát e célra. Ebből ugyan még nincsen egyetem, de ez az első szó, hol van még a második, hol az — utolsó! És hol van még maga a város! — És kalapját megemelve mondja a német szomszéd: „Van ebben a magyar fajban valami, a mi nincs meg mindenkiében!“

Valóban megérdemli Debrecen, hogy kalapot emeljenek előtte, ha a harmadik egyetem létrehozása körül csakugyan megteszi mindazt, a mi kétségkívül módjában áll. — Csak azt rectificáljuk az idézett cikkből, hogy Debrecennek a többi város kudarcza után eszeágában sem volt deputációztatni!

— **Isteni tiszteletek.** Az ev. ref. templomokban holnap, vasárnap az isteni tiszteleteket végzik: a nagytemplomban Tóth István, a kistemplomban Csapó Péter, az új templomban Tóth Mihály, az ispotályi templomban Fazekas Gyula, mindannyian segédlekesek. A szent-annai róm. kath. templomban ma reggel a vízkereszt ünnepére a főoltárt szép n feldíszítették. Az oltár főé a sugározó napot ábrázoló transparent volt állítva, mely fölött a gyál örökded. Tegnap délután volt a vízszentelés, melynek szertartását dr. Wolafka Nándor v. püspök végezte. Ma reggel 7 órakor Léky Kornél misézett. 9 órakor nagy zenés mise tartott, melyen dr. Wolafka v. püspök celebrált tejes segédlettel. A choruson vegyes kar énekelt, melyben részt vettek Tarnai orgonista kísérete mellett Schaitl Emma, Lux Olga, Csapó Etelka, Artimovic sné Zivuska Mariska, Zivuska Jolán, Rics Erzsike sopránok, Kócsmáros Janka, Zivuska Irén, Géva Veronka, Alber Irma, Szedlák Irma és Kohn Ida altisták, továbbá Czapek Péter karnagy Husz Lajos, Wolafka Antal, Pápa Lajos, Alber József, Steinacker Sándor, Szendrő Sándor és Balog György kántor. A zenét a miséhez a 39. gy. ezred zenekara szolgáltatta, melyet Czapek Péter karnagy dirigált. 1/2 12-kor Kópis József misézett, d. u. 3 órakor litánia. Ma délelőtt 11 órakor, mint vízkereszt ünnepén szokás, a fiú és leány iskolák beszenteltettek, mely funkciót Léky Kornél káplán végezte. — Holnap vasárnap reggel 7 órakor Tarnay Károly káplán misézik, 9 órakor pedig dr. Wolafka Nándor v. püspök, utána Tarnay Károly tart szent beszédet, 1/2 12-kor Léky Kornél tart misét. Délután 3 órakor litánia lesz, 4 órakor pedig szent olvasó társulati ajtatóság következik. Mire dr. Wolafka Nándor püspök szent beszédet mond.

— **Lakbér a városi tisztviselőknek.** Debrecen sz. kir. város tisztviselő kara, abból az alkalomból kifolyólag, hogy a szervezeti szabályrendelet revízióját a mult városi közgyűlés

elrendelte és az e célra alakított bizottság működését meg is kezdette, mozgalmat indított meg az iránt, hogy a szervezeti szabályrendeletbe a tisztikar tagjainak lakpénz-illetmény is biztosítás-ék, mint ez az állami tisztviselői karnál, de más városoknál, mint Budapest, Arad, Szeged, Besztercebánya stb. már meg van. A teljes méltánylást érdemlő kiváncsolom elő nem fog kitérni sem a kiküldött bizottság, sem — annak idején — Debrecen képviselő testülete, annyival inkább, mert a lakpénz-illetmény behozatalától eltekintve, a bizottság kebelében fizetések felemelése iránt is javaslatok tognak tétetui. A városi tisztviselők különben a lakbér-illetmény dolgában közelebb értekezletre gyűlenek össze, melyről az ügyet a tárgyaló bizottság elé viszik.

— **Jóváhagyott közgyűlési határozat.** A belügyminiszter jóváhagyta a városi közgyűlés azt a határozatát, melylyel az iparos segédek szak rajz-tanfolyamára 300 frtot szavazott meg. A tanfolyam azonban az idén nem volt megnyitható, mivel későn fogtak a szervezéshez.

— **Katonai sorshuzas.** A debreceni I-ső korosztálybeli hadköteles ifjakra nézve ma délelőtt tartották meg a sorshuzást Vértessy István főjegyző, Simonffy Gyula tb. tanácsnok, főszállásbiztos, Hajdu Ignác és L. Nagy Bálint bizottsági tagok, Nagy István szállásbiztos jelenlétében. A 308 hadköteles ifjú közül elég számosan jelentek meg. A távollevők helyett a bizottság húzott sorsot.

— **A harmadik tábornok.** Mikor Napoleon 1812-ben hadseregét Oroszország ellen indította, az orosz hadak fővezére teljes nyugalommal fogadta a hirt, s azt mondta: Nem félek még akkor sem, ha kétannyi embert vezet is határainkba, mert az én három tábornokom, November, December és Január meg fogja tenni a kötelességét! És ugy is volt. Napoleont megverte a — hideg, melyben mi 82 évvel későbbben alig részesültünk. Azt hittük, hogy tavaszi léghen éljük át a telet, nem gazdagítjuk a fakeskedőket. Am beköszöntött a „harmadik tábornok“, Január ur, megrázta zuzmarás szakállát, s dermesztő hidegét rálehellte az egész országra. Megmutatta hatalmát. A Margit fürdő jégpályája sima tükröt képez, s hátán hordja Debrecen legedesebb, legbájosabb hölgyvilágát, mely most egyedüli tavaszi, üde a fehérbe öltözött természet nagy világában. A poéták is csak a télről zengenek. Mintául veszik az öregek, elismertek példálózásait. Tetszik nekik, hogy „lomha köd ül, a merre tekintünk, zuzmara pelyhét vájja szemünkbe az esteli szél“, meg, „hogy hordja a szél a havat“. No de hát nem sokáig tart Január ur ő tábornokságának uralma (Rohonezy Gida híveinek nagy szomorúságára), mert az év első hónapja tudvalevőleg még 1894-ben is csak 31 napig tart, s már ebből is lemorzsoltnak hatot!

— **A ref. elemi iskolák elhelyezése és a tanítói fizetések rendezése.** Kiss Albert lelkész, orsz. képviselő nagy fontosságn szabályjavaslatot terjesztett a debreceni ev. ref. presbiterium elé az egyház elemi iskoláinak elhelyezése, szervezete és a tanító fizetések rendezése tárgyában. A javaslatot, melyet a presbiterium kinyomatni határozott, lesz alkalmunk bővebben ösmertetni; ezuttal leglényegesebb részeinek ösmertetésére szorítokozunk. A tantermek és iskolák elhelyezése és csoportosítása az egyház és a város képviselőiből alakult vegyes bizottság megállapodásai szerint van tervezve s tekintettel volt javaslattevő az egyháznak parochiális körökre leendő felosztására. Összesen 19 fiú és 23 leány tanterem van számításba véve, a ref. főiskolában és a felsőbb leányiskolában lévő elemi osztályok nélkül. Az iskolák parochiális körökre való tekintetből következő hat csoportba osztatnának be:

1. Péterfiai csoporthoz tartoznának a péterfiai, árok-utcai iskolák 3 fiu, 5 leány tanteremmel, 4 fiu, 8 leány osztálylyal.
2. Csapó-utcai csoport: Csapó-külvárosi, kis-csapó-utcai és csapó-kerti iskolák 3 fiu, 8 leány tanteremmel, 8 fiu, 14 leány osztálylyal.
3. Kossuth-utcai csoport: Kossuth utcai iskolák 4 fiu, 2 leány tanteremmel, 6 fiu, 4 leány osztálylyal.
4. Varga-utcai csoport: Varga-utcai és ispotályi iskolák 5 fiu, 4 leány tanteremmel, 10 fiu, 8 leány osztálylyal.
5. Piac-utcai csoport: Kádás-utcai, kollégium és felsőbb leányiskolai elemi iskolák 5 fiu, 6 leány tanteremmel, 8 fiu, 6 leány osztálylyal.
6. Hatvan-utcai csoport: Hatvan-külvárosi, Csokonai-utcai iskolák 4 fiu, 3 leány tanteremmel. A főiskolában és a felsőbb leányiskolában lévő elemi iskolákban évi 10 frt tandíjat hoz javaslatba Kiss Albert; utóbbi helyen ezt most is fizetik; a kollégiumi elemi iskolák fejlesztése érdekében és a jelenlegi tulságos zsufoltság megszüntetése végett tartja javaslattevő szükségesnek, hogy a fenntartó egyházkerület által ilyen tandíj hozassék be ez elemi iskolában. Az összes elemi iskolák növekedéi az országos tanítói nyugdíjintézet javára 15 krt, tisztogatási díj címén pedig 50 krt tartoznak fizetni. — Legörvendesebb része a szabály-javaslatnak a tanítói fizetések rendezése, mely már régtől fogva égető kérdést képez. Ennek megoldását következőleg proponálja Kiss Albert. A tanítói személyzet létszáma 32 rendes tanítóban és 10 rendes tanítónőben állapítatván meg: a rendes tanítók alapfizetése 600 frt, 60 frt ötödéves korpótlék, hat izben az ingyen iskolázatási pénztárból; a város részéről szabad lakás vagy a nős tanítóknak 240 frt lakbér, a nőtlenekeknek 120 frt lakbér, — a nős tanítóknak 14, a nőtlenekeknek 10 köbméter tűzifa beszállitva. A rendes tanítónők alapfizetése 400 frt 40 frt ötödéves korpótlék, hat izben az ingyen iskolázatási pénztárból; a várostól szabad lakás, vagy 120 frt lakbér és 10 köbméter tűzifa beszállitva. Az új fizetési rendszer 1894. július 1-én lépne életbe. Azok a tanítók, a kik 1894. jul. 1-én öt év óta szolgálnak egy korpótléket, a 10 vagy ennél több év óta szolgáló tanítók pedig két korpótlékban részesülnek visszamenőleg. A javaslatot terjedelmes indoklás és az ingyen iskolázatási pénztár erejének kimutatása kíséri, melyből kitűnik, hogy ez alap a magasabb tanítói fizetéseket megbirja.

— **Jókai ti-zteletére** a Casinó épületére ma délután kitűzték a nemzeti lobogót.

— **Itt a farsang.** Itt van hát a farsang. A hol csak egy bálba készül leány vagy menyecske lakik, abból a házból elköltözött a szívek nyugalma. Oh nem, egyelőre nem a szerelem hatalma zavarta meg azt a kicsi jószágot, melynek titkait nehezebb kifizésként a természet akár egyik csodás tüneménye-ségénél. Izzagot-tan árják a lapokat, apróra olvasnak mindent azokból és kétszer is átnézik jól, hogy nem fődözhetek-e föl valami újabb táncm-latság vagy bál hírért. Csak az szomorítja meg őket, hogy oly rövid ideig tart. Haragsz-nak a papra, meg a kalendárium csinálóra, mert ezuttal oly igen fukarok voltak és oly nagyon szűkre szabták a farsangot! Oh! de lehet ezeken a farsangi esteken is elöget táncolni elég szívsvövetéség érhet meg a házasságra és elég pompás új bál öltözéket lehet bemutatni! ... Jaj! Csak ez ne jutna az eszükbe! A bál öltözék! Hisz e miatt a lázasan dobogó kis szívek szörnyű izgalma.

— **Eltűnt könyvvezető** Falk Imre és társai helybéli nagykereskedő cég könyvvezetője Klein Gyula, a karácsonyi ünnepekre Budapestre utazott, a honnan mind ez ideig nem tért vissza, sem magáról élet jelt nem adott. Klein hat év óta volt az üzletben alkalmazva s főnökeinek teljes bizalmát bírta. Felesége úgy nyilatkozik, hogy férje máskor is maradt így oda pár napra s most is reményli, hogy rövid időn vissza fog érkezni. A Klein Gyula által vezetett könyvvezető — a mint a Falk-cég értesít — teljesen rendben vannak.

— **Fenyegető levél.** Bignió Jánosné ur-hölgy ma reggel a II. kerületi rendőrkapitány-sághoz át küldött egy Budapestről, a Király ut-czati posta hivatalnál fel-dott, hozzá ajánlva in-tézett anonim levelet. A budapesti levél azzal fenyegeti a nevezett hölgyet, hogy leány csa-

lédjének a rendőrkapitánysághoz beadott köny-vét adassa vissza tüstént. — írja a névtelen „vagy különben b a j l e s z.“ A többek közt így ír: „És nagyon felkérem ő naccságát, hogy legyen szives a könyvet oda adatni a ka-pitánnyal, mert ha azt a leányt elzárják és az áristomban kivégzi magát, akkor jaj anak is a kiért kivégzi magát, mert egy istenem, egy lelkem, de bizon isten szavával megígérem hogy naccsága is addig fog élni, nem bánom ha tíz évet ülök ilován vagy váczou, de naccsága is addig él míg a leány él, nem érdemes egy cselédet úgy sajtolni.“ A rendőrség megtette a lépéseket hogy a fenyegető levél írój, mihamarabb kézre kerüljön. Ime, Ravacholnak és Vait-antnak már vannak tanítványai Magyaror-szágon!

— **Sétahangverseny.** A „M a r g i t f ü r d ő - vendéglő disztermében holnap is meg-tartatik a szokásos sétahangverseny, melyet a-h. állomásozó es. és kir. 39. ezred katonai ze-nekarának közreműködésével C z a p e k Pé-ter vezetése mellett. A műsor egy indulóval kezdődik Jó ételekről és italokról, pontos ki-szolgálatról kezeskedik Dávid István vendéglős.

— **A honvédtisztek szaporítása.** A honvé-delmi miniszter körrendeletben tudatja, hogy a király megengedte a honvédtisztek létszámának fölemelését. Ezszersz mind rendeletileg közli hogy a honvédkerületi parancsnokságnál egy beo-ztott tábornok, meg egy helyi alkalmazású tiszt rendszeresítettik. A beosztott tábornoki he-lyek közül az 1894. év folyamán egy, a helyi alkalmazású tiszt helyek ellenben mind be lesznek töltve. A honv. gyalogezredeknek két-két új törzstiszt rendszeresítettik, kit az ezred p-rancsnok mellé os-tanak be. Minden gyalog-ezred létszáma két századossal felemeltetik, kik mint századparancsnokok fognak alkalmaztatni; a századoknál két új alantás tiszt, a gyalogez-redek törzsénél pedig még egy hadnagy-kezelő tiszt rendszeresítettik. A százados-parancsnokok újévtől kezdve lovasítottatnak. A honvéd huszár ezredek pótló jutalékát is ezredenként és éven-ként 25 lóval felemelik. A honvédorvosi tiszti-ka állománya végül a következő évek folya-mán hat törzsorvossal, 10 első és 8 másodosz-tályu ezredorvossal fölemeltetik, tíz főorvosi helylyel ellenben leszállítatik.

— **A városi közigazgatási bizottság teg-nap d. u. tartotta meg az évben első rendes havi ülését** gróf Dégenfeld József főispán elnöklete alatt. Latinovics Mihály kir-mérnök ezuttal jelent meg először a bizottság ülésén. A bizottsági ülésben december hónapról felolvasott szakelőadói jelenté-ek fontosabb pont-jai ezek:

A polgármester jelentése sze-rint a rendőrség 135 egyént tartóztatott le lo-pásért és rendőri kihágásért, eltoloncolt 85 csavargót. A rendőrfőkapitány, mint elsőfoku iparhatóság különböző iparágak önálló folytatá-sára 21 egyént látott el iparigazó-ványnyal, s kiadott 69 munkakönyvet. A katonaság lé-tszáma volt 990 közös hadseregbeli 154 lóval, 638 honvéd 135 lóval. A lakosság állami adó fejében befizetett 39 961 frt 51 krt, utadóban 4565 frt 03 krt, egyéb adókban és illetékek-ben mintegy 1800 frt-ot. A községi bíróság 296 ügyet intézett el. — A t. főorvos a köz-egészségügyet az előző hónapoz képest roz-szabuaak jelenti, mert habár halálozás kevesebb volt, de megbetegedés több fordult elő. Az influenza decemberben mindinkább terjed, több-nyire enyhén folyt le, csak a hónap végén csat-lakozott hozzá néhány esetben tüdőlob. Bárány-himlő, vörheny, hagymáz, ronc-soló toroklob szörványosan jelentkezett. Hagymáz 3, ronc-soló toroklob 9 halálesetet okozott. Hagymáz Oha-ton fordult elő. Született 125 ref., 41 r. kath., 2 ág. ev., 10 izr., összesen 178 gyermek (96 fiu, 82 leány); meghalt 85 ref., 24 r. kath., 3 ág. ev., 6 izr., összesen 118 egyén (64 fi, 54 nő). Hét rendkívüli haláleset közül öt ön-

gyilkosság volt. Hízaságra lépett 53 pár ref., 5 pár r. kath. A közkórház beteg-forgalma 177—182 között váltakozott. — A kir. t a n fel ü g y e l ő havi jelentéséből kiemeljük a következőket: a női ipariskola szervezeté nyil-vánossági joggal megerősítése végett felterjesztés végett hozzá benyújtott; azonban az előmun-kálatoktól és az iskola céljaitól eltérő számos, tételének átalakítása vagy felvilágosítása indo-kolása céljából tárgyalást kellett a fenntartó testülettel inditania. Lányegyes és előnyös új gondoskodása a szervezetnek az, mely az intézet mellett internátus fenntart á-s á t á l l a p í t j a m e g. — A Gőnczy-egyesü-

let alapszabályai megerősítették. — Ez általános tanügyi, közelebről pedig népneve-lési egyesület már eddigi ideiglenes szervezése alatt is oly sok jóügyet kezdeményezett és ka-rollt fel, hogy a tanügyi hatóságok figyelmét és támogatását teljes mértékben kiérdemelte. — Ilyen ügyek: a női ipariskola, a kézi ügyes-ségi oktatás és az orsz. tanszer-kiállítás; továbbá a szak- és népszerű felolvasások tár-gyában lépéseket tett és szakkönyvtárt alapított, tanszer-muzeumot szervezett és a „tanítók ott-honát“ nyitotta meg. Az iparos segédek s z a k r a j z t a n f o l y a m a a jelen tanév elő-haladta miatt nem nyílt meg, — a megnyitás szeptemberre halasztatott, — minél fogva a város és a kereskede mi kamara megszavazott segélyét ezuttal nem veszik igénybe. — Még a szakelőadói jelentések felolvasása előtt megala-kultak a közigazgatási bizottság különböző albi-zottságai. A fegyelmi vála sz t m á n y tagjaiul megválasztattak, rendes tagokul: Fráter Imre, Nemes Kálmán, Márk Endre, póttagokul: Szunyogh Sándor, Eötvös K. Lajos és Latinovics Mihály; az árvaszéki felebbezést ügyek elbírálására hivatott bizottság rendes tagjaiul megválasztattak: Tóby István, Fráter Imre, póttagul: Márk Endre; a főispán által kine-vezettettek: Steinfeld Antal, Nemes Kálmán és Kovács József; az erdőrendészeti al-bizottság elnöke Nemes Kálmán, alelnöke Sesztina Lajos, tagja Steinfeld Antal; az erdei kihágások II. foku elbírálását végező bizottság rendes tagjai: Nemes Kálmán, Kovács József, Fráter Imre, Steinfeld Antal, póttagjai: dr. Kola János, Sesztina Lajos, Márk Endre és Lengyel Imre; a börtönvizsgáló bi-zottság tagjai: Lengyel Imre, Fráter Imre, Nemes Kálmán, Steinfeld Antal, dr. Sárváry Gyula; az adókievés elleni felebbezéseket e-bíráló bizottság tagjai Fráter Imre, Nemes Kál-mán, Szunyogh Sándor és Tóby István, a kór-házi bizottság tagjai: Kovács József, Steinfeld Antal, Sesztina Lajos, Jámhor Ferenc és dr. Sárváry Gyula, a gyámpénztár havi megvizsgálására kiküldetett Steinfeld Antal.

— **Eladó kép.** Báró T. A. urhölgy érté-kes képnek van birtokában. A nagyobb arányu kép a velencei iskolához tartozik, mintegy 300 éves s a címe: „A samaritánus utja Jeruzsálem felé.“ Tulajdonosnője a képet áruba szándékozik bocsátani s erre vonatkozó-lag szívesen szolgálunk felvilágosítással.

— **Juhnyesztés és a hadsereg** A föld-mivelési és honvédelmi miniszterium közös intéz-kedéseket tettek arra nézve, hogy jövőre a hadsereg élelmezésében nagyobb szerep jusson a juhhús fogyasztásának. Azon városok között a melyekben erre vonatkozó munkálatában az orsz. gazdasági egyesület az élő juhok beszer-zését ajánlja, fel van sorolva Debrecen is. A közöshadsereg mintegy 34—35,000, a honvéd-ség pedig 46—48,000 jobb minőségű juhot igényelne évenként. Kívánatos lenne, hogy a gazdálkodó közönség esetleg szövetkezet útján igyekezzenek a szükségletnek megfelelni.

— **Személyi hír.** Végigh Gyula II. rendőr kerületi kapitány hosszú betegség után ma újra elfoglalta hivatalát.

— **Hymen.** Balogh Szilárd sátor-aljajhelyi gimn. tanár e hó 1-én váltott jegyet Görög Pál bökönyi lelkész szép és művelt leányával, Margittal.

— **Ajánkozás.** Főragu delnő költözött a napokban Budapestről Debrecenbe s itt üres óráiban a német és francia nyelvekből oktatást óhajtana adni. Ugyszintén elvállalna zongora leckekeket is. A rendkívül megnyerő modoru úrhölgy igen kiváló helyről származó ajánlatokkal rendelkezik s vele személyesen értekezhetni a Péterfia-utca 931. sz. a. levő lakásán.

— **Sárospatak a debreceni egyetemről.** Sárospatak és Debrecen, illetőleg a magyar kálvinistáknak pataki és debreceni híres főiskolái több ízben állottak már harcban t. i. toll harcban egymással. Különösen Patak féltékeny szemmel nézi a debreceni kollegium fejlődését. Így kevés rokonszenvvel találkozott a pataki kollegium fenntartó testületének, a tisztán inneni egyházkerület vezetői körében a debreceni egyetem eszméje is. Annál nagyobb örömmünkre szolgál, hogy ez indokolatlan féltékenység és aggodalom eloszlatására vállalkozott a Sáros Patakon most megindult „Órálló” című iker is szellemi politikai lap, melyet dr. Barth a Béla jogtanár és Csengely Gusztáv ösmert költő szerkesztenek. Az „Órálló” első száma megkezdte közleni dr. Öreg János debreceni tanár cikkét a „debreceni református egyetem-ről”. „Nekünk — így olvassuk ezt a s. pataki újságban — szükségünk van a harmadik egyetemre, mégpedig az ország legmagyarabb vidékén, annak népesség, ipar, kereskedelem s földművelés tekintetében leghatásosabb, legfejlettebb középpontján, Debreczenben, hogy itt a hamisítatlan nemzeti érzés és gondolkodás fenntartója, fejlesztője legyen, hogy a tözsgyökeres magyarságot képesítse a magasabb műveltség s azzal együtt az uralom megszerzésére, holott a nemzetiségi vidékekre telepített kultur-intézetekkel csak azt nyerjük — hogy kétes elemeket segítünk a műveltség megszerzése révén uralomra, a nélkül hogy őket egyáltalán nemzeti ügyünknek is megnyereők”. A cikk-író helyteleníti a zsinatnak azt a határozatát, melylyel az egyetemi rangú theologiai fakultás helyéül a kolozsvári állami tud. egyetem jelölté ki. „A czé — ugymond — mely zsinatunk előtt lebegtet, papi s tanári nevelésünk magasabb színvonalra emelése, minden esetre nemes, tiszteletre méltó, csak hogy az ut, melyet elérésére választott, az erők megosztása, a sikert nem hogy biztosítja, de nagyon kétségessé teheti. Abban a kolozsvári egyetemben a mi theologiank zsellér vagy kelletlen vendég szerepére lesz kárhóztatva, míg az erők összpontosításával ha nem is biztossá, de legalább könnyebbé tettük volna annak a czélnek elérését, hogy saját egyetemünkkel büszkélkedhessünk.”

x **Jókai Mór** összes műveinek új diszkidására vonatkozó megrendelési felhívása László Albert helybeli könyvkereskedőnek lapunk mai számának képezi mellékletét. Jókai művei iránt országszerte oly rendkívüli az érdeklődés, a megrendelési módok pedig — a havonként teljesítendő csekély részletfizetések folytán annyira kedvezők, hogy annak megszerzése valóban mindenkire nézve lehetővé várt. Hisszük, hogy sokan fognak igyekezni birtokába jutni e monumentális nemzeti vállalatnak, mely úgy belbecsét, mint külső kiállítását s terjedelmét tekintve, páratlanul fog állani a világirodalomban. Mindenkinek, ki a munkára rendeléseket gyűjteni hajlandó, készséggel nyújt László Albert könyvkereskedése gyűjtőívets a gyűjtött rendelések arányában az illető megfizelő kedvezményben részesíti.

x **Pénztár** kezelésre felvétetik egy megbítható leány, Kovács Gyula vaskereskedésében.

x **Hülések** igen gyakran nehézségekkel vonnak maguk után ha nem alkalmaztatnak azonnal a kalmasszerek ellenük. Mint rendkívül hatásosnak bizonyult be több mint 25 év óta a „Pain Expeller horgonynya” népszerű név

alatt legjobb hirben ismert Tinct. Capsici comp. Kőszvény, rheumatizmus, főfájások s. b. esetekben gyakran már egyetlen bedörzsölés is elegendő a fájdalmakat eltávolítani. E régi háziszere egy családnál se hiányozzék, annál kevésbé, miután csaknem minden gyógyszerárban üvegenként 40 kr. 70 kr. és 1 frt. 20 kr. olcsó áron kapható. Miután már léteznek értéktelen utánzások, ajánlatos a bevásárlásnál a horgonyvédjegyre tekinteni.

Vegyes hírek.

* **Az igazságyügyi személyzet rangsora.** Az igazságyügyminiszterium által kiadott „Igazságyügyi Közlöny” legközelebbi száma közölni fogja a törvényszéki elnökök, a bírák, továbbá a járásbírák, az ügyészek, az albírák, alügyészek, jegyzők és aljegyzők, a telekkönyvvezetők, a törvényszéki irodaigazgatók és irodatisztek valamint a bírósági és ügyészégi irnokok, tehát az első folyamodású bíróságok és kir. ügyészégek teljes személyzetének hivatalosan megállapított rangsorát.

* **Hírlapások** Gondó és Benedek, pusztaszeri p. és Gyula város piélanosa tegnap elhalt. A míg Csátár Zsigmond ellen meg nem bukott, több ízben volt orsz. gy. képviselő, hol a gömbölyű természetű jó elkü egyént eredei modoráért kedvelték. A „Magyar Senteheon felállítására és a méhészet képeztek kedvenc tárgyait. Az elhunyt Huzly Károly debreceni kispópost utódjál őt emlegették legszívesebben, de végre Szakozó Rezó nevezett ki. — Elhunyt továbbá Baker Sámuel, a híres angol Afrika-utazó, kinek neje magyar leány volt.

* **Az ember-állat.** Rómából írják, hogy még 1888. nov. havában történt, hogy Ferrarában Felice Fano gazdag bankárt meggyilkolva találták az irodájában és mellette hevert a földön epileptikus rohamokban titkája, Schönmanna József. A szekrényből hiányzott 3000 líra és a titkár semmiféle felvilágosítást sem tudott adni a gyilkosságról. A mult hónapban Rómában meggyilkolva találták Margit olasz királyné udvarhölgyét, Visconti Adele grófnét és gazdasszonyát. Az áldozatok mellett ott hevert Schönmanna József a hajdani titkár, epileptikus rohamokban. A grófnétől ez alkalommal szintén nagyobb összeget raboltak el. A bírák most már gyanút fogtak és vallatóra vették az epileptikus Schönmannat, mikor a roham elhagyta. Sok fakgatás után a szerencsétlen bevallotta, hogy mikor az epilepszia megrohanja, neki gyilkolnia és rabolnia kell. Ő ölte meg Ferrarában a bankárt, ő volt a grófné gyilkosa is. A tett után rendszeren megbénul és elfogják az epilepszia görcsei. A bírák most ismét zavarban vannak, hogy mit csináljanak a szerencsétlennel, a kinek büntetőjogi beszámítási képessége nagyon kétséges.

Törvényszéki esernök.

* **Lucacciut,** a lázításért viz négy havi togságra ítélt lafalusi papot a minis ter. föltételesen szabaddábr helyezte Lucaciu mellett azóta már tünt-tést rendeztek Budapesten, a „Vadász-kürt” s állodában összegyűlt oláhok.

JÓKAI MÓRNAK.

Írta: *Vértessy Ida.*

Idő merült el a mult tengerében,
Egy félszázad év tünt mélyére le,
Föld is az ősz ezüstös ködében
Fehér mezével lassan szálla le.
De látjuk arcod mosolygó derűjét,
Nyílt homlokodra fényes szellem ült!
Melyre egy öltő véste szép regéjét
Hol eszme és tűz egygyé szentesült!

Nem hideg érc, nem durva vas-szobor!
Kit millióknak ajka üdvözöl,
Kinek rajongva babért a jelenkor
Tesz áldva meleg homlokára föl!

S anyád e hon, mely ringatott öleiben,
Áldólag néz rád, köny ragyog szemén
Szebb lét reménye vál hitté szívében,
Reád tekintve sorsa éjjelén.

És hű valál Te! mert rést nyitál az úton,
Hol ifjak raja lepi nyomdokid.
Tanítod őket mint a bérci sólyom
Tanítja szállni gyöngé fiait.
Hogy majd a lángész gyűjtő illetése
Homályt robbantson szét az utakon!
Nagy alkotások szárnya rebbenése
Az égbe törjön a járt nyomdokon.

Óh! mondj regét még és csendüljön szavad!
Tanítsd szeretni hogy kell a hazát!
Miként tanítá csodás fényű tollad,
„Kőszivű ember” mindenik fiát.
Ha bus is a hang, min néha szólsz nekünk,
De zendül benne szebb jövő dala.
Bár bú ér — mégis „Mire megvénülünk”
Babérral vár majd éltünk alkonya.

És im a repkény homlokodra kusz fel,
Örök zöldével fedve a telet!
Minden levélen, a melylyel átölel
Örök betűvel írva fel neved!
És míg a nemzet öntudattal eszmél,
Mig szép honában magyar szíve ver,
Neved ragyog fenn, bár új nemzedék kél
Műveidben élsz te „Arany ember”!

Jókai emlékező tehetsége és népszerűsége.

Mindenki tudja, hogy Jókai nemcsak nagy író, de egyike a legzseniálisabb szónokoknak is. Sokszor hallottam az ő búbajosán szép beszédeit.

De két ízben, debreceni hírlapíró koromban, meg is kellett szereznem a beszédek lapom részére. Egy-egy fáklásmenet alkalmával mondotta el azokat Jókai.

Stenographus nem volt kéznél, s így nem maradt más hátra, mint a beszédet magától szerezni meg.

Jókai az ő kedves, nyájas szeretetreméltóságával fogadott, s mikor elmondtam neki a kívánságomat, nem is gondolkodott sokáig, hanem leült az íróasztalához s leírta nekem az elmondandó beszédét.

Mialatt írta, megtanulta.

Este az ünnepélyes aktus alkalmával szóról-szóra úgy mondta el.

Egy más alkalommal meg megfordítva csinálta a dolgot.

Ez akkor történt, midőn megboldogult neje, Laborfalvi Róza ünnepelte jubileumát országszerte, s ő köszönte meg a felesége tiszteletére rendezett fáklásmenetet.

Nem tudtam előre, hogy Jókai beszélni fog s azért nem gondoskodhattam ezuttal előre.

Másnap, mikor beállítok hozzá azzal az alázatos kéréssel, hogy adná ide lapom részére azt a beszédet, úgy tett, mint a mult alkalommal: leült az íróasztalához s leírta.

Most meg már a kigondolt, vagy talán a ki se gondolt, csak rögtönözve elmondott beszédre emlékezett vissza úgy, hogy le tudta azt írni szóról-szóra.

Vagy hat év előtt a délibábos Hortobágyot látogatta meg Jókai festők társaságában. Akkor gyűjtötte ott az adatokat ahhoz a szép népies regényhez, melyet „Sárga rózsa” cím alatt írt meg.

Megnézte a birka-usztatást, a gulyást, a ménest, a csikófogatót, s hogy minél jobban megismerkedjék a csikós, gulyás néppel, a korecsma ivójában közéjük telepedett s együtt nótázgatót velük. A furlangosabb, eredeti nóták

szövegeit menten kis jegyzőkönyvébe írta. (Egy-egy szó jegyzet elég volt, hogy emlékeztesse az egészre.)

Ebéd táján megszólal Jókai:

— Elég is volt talán a délibábból, lássuk most a déli levest.

Ebéd után a Jókai tiszteletére megkezdődött az igazi multság. Ünnepe volt csaknem az egész hortobágyi személyzetnek. Ott ittak, dalolászta, táncoltak a csárdában, és míg a festők egymásután rajzolgatták a tipikus alakokat könyvecskéikbe, addig Jókai hallgatagon hosszan, fáradhatatlanul szemlélte az igazi tősgyökeres magyar alakok multságát s később ő is közéjük elegyedett s csaknem kigördült a könnyű jószágos szeméből, mikor egyszer csak elébe áll az egyik csikós, Fülep József.

Derék, piros pozsgásképi, jól megtermett erőteljes férfi.

Kezében egy pohár tele borral, megpödörgeti bajuszát, mint a kinek nagy beszédje van, s felköszönti Jókait:

— Eddig is ismertem én Jókai urat hírből, miket róla olvastam. Azt kívánom az úristentől, hogy minden magyar szívben örökre fennmaradjon a Jókai név.

— Köszönöm, édes barátom, — viszonzá Jókai és erőteljesen megrázta a csikós markos kezét, — köszönöm, — többre becsülöm, ezeket a szavakat száz cifra felköszöntőnél.

Aztán társalgás közben elmondta ez a Fülep József, hogy azért, mert ő ilyen-olyan csikós ember, jártas ő a tudományban is.

Igy dicsekedett:

— Van nekem otthon Debreczenben kérem alázatossággal vagy 30 kötet regényem és sokat olvastam a Jókai úr irományaiból, a mik szanaszéjjel vannak az országban mindenfelé.

Karczag Vilmos.

Január a magyar nép időjós- taiban.

Népies időjósításunk adatai a magyar gazda elő hagyományainak tükörét tartják élénk. Évszázados tapasztalat szelleme nyilatkozik meg azokban a szabályokban, melyek az égaj és időjárás változásából vonható gazdasági kilátásokra vonatkoznak s ebben a magyar földnépe észjárása és bölcsessége becses kiegészítéssel járul az országunk egész rendszerének ismeretéhez is. Megvan január hónap is a maga kalendáriuma, mely biztos időmutatója a közönségnek. Ha tudniillik csütörtökre esik az újév, akkor szeles telet és nyarat várhatunk, s erős aratást, áradásokkal. Gyümölcs bővében lesz, de a bus megdrágul, a lábas jószágok elpusztulnak, zavarok és háborúk állanak külszöbön. Ha pedig újév napján tiszta és derült az idő akkor a majus hideggel és hóval köszönt be.

Január 13-ikáról az a vélemény, hogy ez a leghidegebb napja a télnek. De rendkívül kedvező időnek tartották a házasságra. Kevesebb gazdasági jelentősége van nálunk az Ágnes napnak (jan. 21.), mindamellett szent Ágnes, a keresztény hagyományok szerint, a tisztaság védszentje, s mint ilyen, különösen kegyeltje a szerelmes lánykáknak, kik tőle vélik megtudhatni jóvendőbelijök nevét bűjtölés által, álmaikban sokkal mélyebben gyökerezik a néphitben Vince napja, jan. 22-én, melynek időjárása nagy befolyással látszik lenni az azon évi szüretelésre, mint az ismert vers fejezi ki:

Csurog a Vince,
Telik a pince.

Még Vincénél is jobban bíznak a gazdák Pál fordulá-ában (jan. 25. dike), úgy, hogy e nap a népies időjárás összes számításainak alapja. Hogyan jutott Pál apostol ily jóvendőmondó hírnévre, bizonytalan; de lehet, hogy a középtengeri viharban tanúsított önrakás előrelátása szerezte meg neki az időjárásra

való titkos befolyás hírnevét. Annnyival különösebb, hogy e nap megis szerencsétlen nap hírből is áll.

Bármint álljon is a dolog, annyi tény, hogy szép időjárás e napon bő évre hagy következtetni, hó és eső ellenben drágaságot jelent s kevés gyümölcsstermetést. A felhők nagy halandóság előjeleinek tartatnak a jószágok közt, a szél pedig háboru hírnökének.

Kissé eltérő magyarázattal szolgál az a hiedelem, hogy e napon fordul meg a medve barlangjában, s ha meglátja árnyékát (azaz derült, tiszta idő van), akkor visszafordul a másik oldalára s tovább alszik negyven napig, mely idő alatt még hidegebb lesz. Ha e lenben borus az idő, akkor kibújik odujából s nem lesz többé nagy hideg.

A január hóra általánosságban is vonatkoznak bizonyos időjelző babonák: különösen nem csekély fontosságot tulajdonítanak a hőmérsékletnek, mert a meleg időt januárban kedvezőtlennek tartják az év többi részére: ebben meggyezik a német közmondás is, amely szerint „ha füvet látsz januárban, lakatold be magtárod.” Viszont eső helyett, rossz aratásra mutat, ellenben a januári mennydörgés nagy szeleket és bő termést hoz.

Várnay Sándor.

Egy házasság a II. császárság alatt.

Malot Hectortól.

MÁSODIK KÖTET.

(Folytatás)

81.

XXXIII.

— Igen szerencsésnek érzem magamat, véle tanácskozni, s ha ön egy keveset várakozni akar, némely jegyzeteket fogok anyjára vonatkozólag felírni, ön véleményemet közölni fogja ezen urakkal s a ki közülök azt hiszi, hogy képes nálamnál többre menni, szívesen lesz látva.

Mialatt az orvos ezen véleményét megírta. Méziolle visszatért anyjához, azon ürügy alatt mintha elfelejtett volna valamit, de valóban azért, hogy őt megölelhesse, s a szerencsétlen nő sohasem lett ily gyöngéden megölelve.

— Te megfojtasz, szólt ő; de az mind egy, így teheted, annyit, a mennyit akarod.

Későn tért vissza Bordeauxba s kénytelen volt holnapra ha asztani azon orvosoknak megkeresését, a kikkel tanácskozni akart.

A mint hozzájuk indult, a véletlen úgy akarta, hogy összejöjjen azon tőzsérek egyikével, a kikhez legtöbbször fordult, s pedig ugyanavval, a ki néhány hó előtt nem akart az ő puszta birtokára 20,000 frankot kölcsönözni.

Őt észrevéve egy rettentő eszme támadt agyában; feléje ment és Caupenne ur véleményét mutató neki.

— Olvassa ezt, szólt ő, s meg fogja látni, hogy nem volt igaza, midőn hat hó előtt visszautasított.

Néhány pillanatnyi társalgás után, a tőzsér időt kért arra, hogy Caupenne urhoz mehessen, s Méziolle még azon este, mint puszta birtokának átengedési árát, meghozta azon 50,000 frankot, melyvel Sainte Austreberthe-nek tartozott.

Azonnal a főnökségi palotába szaladt.

— Nem tartozunk egymásnak, szólt ő, s most ön férfit fog magával szemben találni.

— Ön tudja, szólt Sainte Austreberthe mosolyogva, hogy ha meg akarná venni fényképeimet, azok eladó; csak hogy ön azt fogja találni, hogy kissé magas árba tartom őket, az tizenöt millió.

XXXIV.

Sainte Austreberthe elégedetlen volt ezen megfizetésért; mert a megkezdett játékban, minden ütő kártyát kezei között akart tartani; és ő előtte, igen fontos volt Méziolle korlátok között tartani.

— Most, hogy ezen hosszú kamasz magát felszabadulva érzi, szólt magában, képes utamba állni, hogy valami rossz tréfát tegyen velem. Szerencsére nem épen ügyes. — De én nem kevésbé voltam ügyetlen, hogy neki látni engedtem mindazt, amit Donisné és ő ellene te-

hetek. Vele is azt kellett volna tennem, a mit Donissal, bizonytalan nyugtalanságban tartani. Mily ostobaság volt a szószátyárt adni. Ezt a Pascogne szomszédsága teszi, mely hatott reám! Lesz neki bátorsága kedvesének meggyónni? Ebben van a veszedelem. Egyedül, ő nem félle, de ketten megzavarhatnának. Összes és határozott: vele számolni kellene. Hogy az ürdögbe tudott magának szeretőül ilyen ostobát választani? Ő azt hitte, hogy azért ilyen marha, majd azt fog vele tehetni a mit akar, mintha a buták nem mindenkéé volnának.

De a rossz kedv ezen kitörése nem sokáig tartott Sainte Austreberthenél, mert vizsgálat alá véve mindazon különböző elhatározásokat, melyekre Méziolle inditathatik, újjai között egy csomó bankjegyet morzsol, melyek elébe tétettek. Ő megszámlolta, felhalmozta, elosztotta oly formán, hogy rajzokat csinált velők az asztalon, s a papir zörgése olyan kis zörejt csinált, a mi őt igen kellemesen szórakoztatta.

— Baste, szólt magában mintegy utolsó határozatképen fogadjuk el vígan ezen 50,000 francot. Ő nem fog beszélni merészeln; ő nagyon félénk, tiszteletteljes icánta; ő szereti és félti őt; és aztán minden eshetőségre megvannak fényképeim; ennyi elég mindkettőjök visszatartására. Nem kell, csak várakozni, felügyelni reájok.

De ezen felvigyázatban meg lett akadályozva egy sürgöny által, melyet atyjától kapott s így volt fogalmazva:

„Térj vissza azonnal. Egyedül nem tehetem azt, a mire kértél. Én részemről működöm, kell hogy te a tiédre is cselekedjél. Sürgelős az. Az ügy sikere a te gyorsaságotól függ.”

Ezen sürgönnyel kezében, de Chylus urhoz ment, hogy elutazását vele tudassa; négy óra volt erre, s a hat óra harminc perckor induló vonattal kellett mennie.

— Hogyan! kiáltott fel a főnök, ön elutazik, elhagyja Bordeauxt?

— Ön látja, hogy kell.

— A nélkül, hogy Donis urat meglátogatná?

— Ön ki fog nála menteni.

— Az elég nehéz lesz.

— Azt fogja mondani, hogy beteg atyámhoz hívtak.

— Nem tagadom, hogy a fiai gyöngédség befolyással ne legyen a Donis családra, de nem kevésbé igaz az is, hogy ön szerelmi gyöngédségét áldozza fel annak; mert végre is ön elhagyja Mártha kisasszonyt, hogy Párizsba menjen, s ha tudná, hogy ez egyszerű szó „Párizs” mit jelent a mi vidéki leányainkra nézve.

— Fájdalom! úgy kell lenni.

— Ön bírálja anaak a mit tenie kell: de részemről sajnálom az ön távozását. Ha ön tudná, milyen érdekes volt itt! Különösen Donis urral felséges volt önt látni.

— És ő!

— Ő szerinte. Kölcsönös tartásaik a látványt egészen furesává tették.

— Mondja, ha akarja, multságossá.

— Nyíltan szólva, reám nézve az volt. Érezhető, hogy önök között hallgatag egyetértés jött létre; diplomatai phasisba lépve az ügy, azt harmadik személy álláspontjára helyezkedve kellett tárgyalni. Így mindketten mindent kerültek, a mi arra célzással vonatkozhatott. Ön, egy jóvendőbeli vő? Menjünk! arról soha sem volt szó. Donis ur zavarba valóban fures volt, az ön magát beletalálása, bámulandó. Becsületesre! ön remek színész; ön minden szerepet egyenlő fensőbbiséggel játszik. Szomorú, vig. gyöngéd, rémitő, bohó, gyászos: ön azon ember, a ki akar lenni. Midőn önnek úgy fog tetszeni, ön lesz Franciaország első főnöke.

(Folyt. köv.)

Apró-cseprő.

* Vadászbecsület. Hogy lehet az, hogy ez a paraszt, a mint a vadászdény megkezdődik, semmit sem tesz és mégis van pénze?

— Igen egyszerűen. Minden vadászathoz kimegy. Az urak pedig jó borralót adnak neki, csak hogy hallgasson.

* **Az okos Káro.** Káro meg volt szokva, hogy ura, egy rendesen pénznélküli gentleman, rajta töltötte ki diuhát, ha a szivattyuzás sehol sem sikerült. Az okos állat egyszer, mikor észre vette, hogy ura a bot után nyult, megszökött. Vagy két óra múlva tért vissza és ura lábához dobott néhány bankót: jelzőkölcset vett föl a kutyaházra!

OLY TISZTA, OLYAN HŰS AZ ÉJ...

(Geibel.)

Oly tiszta olyan hűs az éj,
Ugy fénylik a csillagok ezre.
Óh, mint szerettem egykoron
s esőköltől gyönyörtelve.

Óh, mint szerettem egykoron —
Hol most az üdv, a kék?...
Ugy fénylik a csillagok ezre,
Oly tiszta, hűs az éj!

Fo d. **Prém József.**

Igen sok embernek megvan az a szerencsés adománya, hogy soha sem ismeri meg önmagát.

Talleyrand.

Csak az aranypénz az, a mire senki sem mondott még rosszat.

Fontenelle.

* **Schiller a toilettekről.** Persze vannak még érzékeny lelkek, a kik azt hiszik, hogy a németek nagy költője mindig csak az égből járt a felhők között, s olyas prózai dolgokkal, mint például a ruházat, nem is törődött, — pedig hát nem úgy áll a dolog. A nagy idealista szorgalmas és figyelő tekintettel szemlélődött a prózai világban is, a mint ezt számtalan levele bizonyítja, a melyek egy részét, ha manap élt volna, bizonyára dívtos tárcacikkben írt volna meg valamelyik divatlapba. Így egyik nemrég napvilágra került levelében arról a kérdéssel értekeznek, hogy miképpen kell művészileg öltözni. „Ebben az esztétikai világban, a melyik egészen más, mint a legélszerűbben berendezett plátói köztársaság — a kabát is, a melyet magunkra felveszünk, szabadságot követelhet a maga részére, és megkövetelheti tőlem, hogy senkit se tegyek figyelmessé arra, hogy ő engem szolgál. De természetesen, tisztelt kabátom szabadságát csak addig a határig respektálhatom, míg az enyémet nem sérti, s ha ezt megtartom, az egész világ azt fogja rólam mondani, hogy pompásan öltözködöm. Ha a kabát nagyon szűk, akkor mind a ketten elveszítjük szabadságunkat: a kabát is, én is. De így van a tulságos bővel is, szóval mindkét túlzás az öltözködés művészetével homlokegyenest ellenkezik. A tulszük ruhánál a test a maga alakját csak a ruha kárára domboríthatja ki, a túlbővel pedig elvész az egész alak s a ruha kerekedik az ember fölül, kicsinyülő lenézéssel vetve ráncokat itt is, ott is”. . . . A mostani esztétikai érzék nélkül öltözködő világban figyelemre méltók és tanulságosak a Schiller megjegyzései.

Közgazdaság.

— **Helyi érdekű vasutak bevételei.** A Debreczenben székely helyi érdekű vasutak múlt év november havi üzleteredményei a következők: A debreczeni hajdunászi vasut (állami kezelés alatt) 57 kilométer üzemhosszon szállított 11200 személyt, 4300 tonna gyors- és teherárut; bevétel volt személyszállítás után 4350 forint, gyors- és teherárú szállítványok után 5650 forint összesen 10,000 forint. Átlag kilométerenként 175 forint. Az 1892. év hasonló időszakában az átlagos eredmény 135 forint volt. Az 1893. év elejétől november hó végeig a bevétel volt: személy- és podgyász szállítványok után 49550 forint, gyors- és teherárú szállítványok után 57450 forint, összesen 107,000 forint; kilométerenként 1877 forint. Évi átlagos kilométerenkénti bevétel az eddigi eredmény alapján számítva: 2048 forint. — A debreczeni-füzessabonyohat-kócspolgári vasut 133 kilométer üzemhosszon szállított 11,800 személyt, 2450 tonna gyors- és teherárut; bevétel volt személy- és podgyász

szállítványok után: 7100 forint, gyors- és teherárú szállítványok után 4900 forint, összesen 12000 forint; kilométerenként 90 forint. — Az 1893. év elejétől, november hó végeig bevételezett személy- és podgyász-szállítványok után 79050 forintot, gyors- és teherárú szállítványok után 65,550, összesen 144,600 forintot, átlag 1087 forintot. Évi átlagos kilométerenkénti bevétel, az eddigi eredmény alapján számítva 1186 forint volt.

Erték-tőzsde.

(A debreceni „közgazdasági bank részvénytársaság” közlése 1894. jan. 5-én.)

Államadósság:		
Magyar aranyjárdék 4%	—	116.85
vasúti beruházási kötvény 4 1/2%	125.50	126.—
koronajárdék 4%	—	94.85
regále váltásági kötvény 4 1/2%	100.50	101.25
Oszták aranyjárdék 4%	—	118.50
Egységes állam kötvény 4 1/2%	—	98.—
Tisza-szegedi 4% os nyeresémeny-sorsjegy	141.50	142.50

Részvények:		
Magyar hitelbank részvény	—	424.50
Oszták hitelrészvény	—	353.—
Magyar ipar- és kereskedelmi bank részv.	114.—	114.50

Sorsjegyek:		
Magyar jelzálogbank 4%-os sorsjegy	128.25	129.25
Oszták földhitel sorsjegy 3%-os	114.75	115.75
Magyar vöröskereszt sorsjegy	—	12.—
Oszták „ ”	—	18.75
Olasz „ ”	—	13.—
Bazilika sorsjegy	—	10.25
Jó-szív „ ”	—	3.25

Pénznekem:		
Cs. és kir. arany	—	5.80
20 frankos arany	—	12.15
20 márkás arany	—	9.86
Sovereignes	—	12.38

Budapesti árú-tőzsde.

Gyenes és Társai gabona-bizományi üzlet (Nador u. 6. sz.) tudósítása a „Debreceni Ellenőr” részére.

Heti jelentés.

Gabonaüzlet.

Az időjárás hazánkban a lefolyt héten végre felvette téli jellegét. A hőmérséklet jóval lejjebb szállott a fagypontra, havazás azonban kevés helyen és kis mértékben állott be, úgy hogy gazdáink a nagy hideg miatt kezdenek aggódni. A Dunán erős a jégzajlás alacsony vízállás mellett, és így természetesen szünetel a hajózás, a hajók a téli állomásokba vonultak. — A vetések állása a kedvező őszi következtében teljesen kielégítő, sőt sok helyen olyan buja, hogy legeltetik; csupán egyes helyeken panaszokduknak férgék és egerek pusztításaira. — A külföldön az enyhe időjárásra végre szintén erősebb fagyok következtek, egyébként panaszokat nem hallunk.

A külföld gabona kereskedelmében végre kedvezőbb irányváltozást tapasztaltunk. Némely esetben Amerika viszi a vezérszerepet. Mert a hét eljén látszott némi javulás, de később ismét gyengült, hogy a hét végén még fokozottabb szilárdságot folytasson. — Ennek következtében az összes európai mérvadó gabonapiacok javult irányzatról és ennek adott áraiokról aink hirt.

A mi piacunk kenyércikkében szintén igen szilárd irányzatot követett, sőt a külföld egyes lánghult értesítései sem voltak befolyással rá. A hirtelen beállott erős hideg, malmaink jó vételkedve és nem nagy hozatalok idézték ezt elő; a mig takarmánycikk részben határozatlan, részben lánghult irányzatot követtek.

Buzában a múlt hetek stagnációját végre élénkebb vételkedv követte. A külföld javult irányzata, a piacainkon tapasztalt jobb kereslet és csekély hozatalok szilárd irányzatot teremtettek, s az árak ha nem is tetemesen, de naponta javultak néhány krajcárral. Az összforgalom mintegy 120,000 mm. tesznek ki, összesen 10—15 krnyi áremelkedéssel.

Rozsban végre külföldi szállításra kissé jobb kereslet mutatkozott, és miután helyi fogyasztók is jobb vételkedvet tanúsítottak, az árak némileg javultak. — Csehország vett néhány tételt, 570—80 között Budapest, parításra. Forgalom 3/4000 mp.

Árpa Csekély kínálat mellett 1-rendű igen szilárd középminőségű szintén elég élénk kereslet mellett, multheti árakon maradt. — Takarmánycikkben a nagyobb kínálat köve kezében vevők tartozkodók. Az árak minőség szerint f 6—6.40 között változnak Oláh és szerb áru f 5.75—90 krt követtek elvámolva.

Tengeri. Ótengeriben igen csekély volt az üzlet, csak kevés kis tétel kötöttet 5.27 1/2—30 között helybeli raktárban átvéve. Új tengeriben szintén nem volt nagyobb forgalom; néhány 1000 mm. eladott tiszavidéki állomásokon 375—82 1/2 kr. között.

Zabban az ünnepek következtében még mindig csekély a forgalom, finom minőségekben csekély a kínálat, tehát szilárd az irányzat és 7.20—25 között vásároltatik. Közép és gyenge minőségű sok jön a piacra és 6.50—6.70 között vették, forgalomban 4000 mm.

Heremag változatlan. Vöröshermag 68—72 frt, luczerna 65—71 frt.

Muharmag 7 1/2—7 3/4 frt.

Bükköny 8 1/2—8 3/4 frt.

Határidő üzletben a lefolyt héten végre kissé élénkebb volt a forgalom. Kenyércikkben a készáruüzlet javult helyzete és a külföld kedvezőbb magatartása nálunk is szilárd irányzatot teremtett és az árfolyamok 11—12 krral emelkedtek. — Takarmánycikkben azonban csak a hét végén javultak 3/4 krral.

Érték-tőzsde. A lefolyt héten a főfigyelem a két hitelrészvény felé fordult és miután azokról oly hírek hallatszanak, hogy a konverzióval és egyéb vállalatokkal nagy nyereségre tettek szert, hirtelen óriási emelkedés állott be, a mely azonban a hét végén kissé gyengült. Vasutak elhanyagoltattak, csupán a hét végén mutatkozott déli vasut iránt jobb kereslet, mire 1/4—2 frttal emelkedett. Helyi papirokban csekély üzlet mellett szintén jobb az irányzat.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok.

Január hó 4. Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronként 400 klgon felüli súlyban) 48.—49. kr. Öreg közép (páronként) 300—400 kilogramm súlyban 48.—49. krig. Fialtal nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 51.—51.5 krig. Fialtal közép (páronként 251—320 kilogramm súlyban 51.—51.5 krig. — Fialtal könnyű (páronként 250 klgm. terjedő súlyban) 49.—50. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klg. felüli súlyban) 48.—49. krig. — Közép (páronként 220—280 klg) súlyban) 49—50. krig. Könnyű (páronként 220 klg. terjedő súlyban) 48.—49. krig.

Közönség köréből.*

I.

(Postai közlekedés a téli napokon.)

A szigorú tél s a szelek és hófúvások beálltával már is megkezdődtek a közlekedés zavarái, a mennyiben a vonatok többnyire késve érkeznek be s a miatt a délutáni postát a késő éjeli órákban, vagy csak reggel vehetjük kézhez.

Ez még csak hagyján, de bekövetkeznek a nagy havazások napjai, a mikor — mint az utóbbi években napirenden volt — a hó miatt egy, vagy több napig nem jött vonat Debreczenbe s ekkor napokig ott heverték Debreczentől alig két-három órányira postai szállítványok, a nélkül, hogy bármi történt volna arra nézve, hogy ezek a vonatok megindulása előtt szekereken behozattassanak.

Már most, idején szállítjuk fel a postafőnökséget, a melynek hasonló akadályok esetében az volt a menetsége, hogy nincs utasítása a rendkívüli rendszabályok eszközzésére, hogy tegye magát előzetesen abba a helyzetbe, hogy a váratlanul bekövetkező közlekedési mizériák esetén a közönség a maga leveleit kocsikon megkaphassa.

Debrecen, 1894. január 6.

Egy kereskedő.

* E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

II. (Köszönet-nyilvánítás.)

Mindazon igen tisztelt rokonok és jó barátok, valamint a n. é. közönség, a kik felejt...

Debrecen, 1894. január 6. a gyászoló család.

Debreczeni ingatlanok forgalma. A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnál, m. é. december 30-tól f. évi január 6-áig. 1. Zeffler István veszi Nagy Juliánna és társai ondódi földét 2700 forintért.

Számrejtvény.

- Közlő: Hossz Lulu. 1, 2, 3. Ötvenkötő megyen egybe, 3, 5, 7, 11. Így jár, ki rossz ügybe megy be.

(Megfejtők neveit jövő szombaton közöljük s köztük érdekes olvasmányt sorsolunk ki.)

Utolsó talányunk megfejtését („Füldik a holdvilág (stb.) helyesen beküldötték: Wanner Albert, Elek Z., báró Dittfurtné (Högyész), Feketéné, Fehér Ottó, Bánya Dézsi, Kiss Szerén, Árvai Géza, Szerdahelyi Izidor, ifj. Pongor István, Zádor Rózsika és Janka Fürst Ilonka, Juhász Jolánka, Jóna Kálmán, Bredt János, (Tübinga) Debreczeni István, Péter Olga, Nagy József (Nagy-Károly), Tolnai Ödön és Ákos, Polonyi Andor, Kun Adorján, Dózsás Oszkár, Kecskés Borbála (nyertes), Radon Gizella, Kovács Ilonka, Sipos Zsuzsika, Huber Jolánka, és Szerénka, Váradi Terike, Antalovics Lona, ifj. Heykál Ede, Kovács Margit, Rosenfeld Emília, Vesszősi Anna, Darvasi Eszike és Sándor, Dóczy Lona, Zivuska Ferencz (Bécs), Falk Alice, Frank Mariska, Vecsey Márton, ifj. Pálffy Gábor, Hadházi Endre, Kovács Sándor, Tóth Emil, Juhász Imre, Zombor Imre, Kemény Irén, Zalai Béla, Glüek Leopoldné, Fülöp Luiza, Láng Irma, Szutor Eszike, Kun Juliska, Eöry Mariska és Eöry Kálmán, G. Szabó Kálmán, Bloxberg Simonné, Hanke Adámé, Schöberger Jolán, Czúy és Anatol, Lippmann Leó, Drucker Matild; B. M. (Budapest), Párdányi Imre, Buzás Antal, Páldi János, Fauler Ida és Olga.

Debreceni városi színház.

Idénybérlet 76. sz. IV. Kis bérlet 16 szám. Jókai Mór 50 éves írói pályafutásának országos ünneplése alkalmából dísz előadás.

Szombaton, 1894 évi január 6 án:

Arany ember.

Színmű, írta Jókai Mór. (A költő jubileumára, páros bérletben.)

Vasárnap, 1894. évi január 7-én:

Páratlan bérletben:

KIS MADARAM.

Népszínmű. Írta: Gerő K.

Hétfőn január 8 án: „Gascognei nemes”, operette írta Suppé. (Páros bérletben.)

Kedden, január 9-én: Ugyanaz. (Páratlan bérletben.)

Szerdán, január 10-én: „Fedora”, színmű, írta Sardou. (Darócy Ilka vendégszereplése. Páros bérletben.)

Csütörtökön, január 11-én: „Fromont és Risler”, Daudet színműve. (Darócy Ilka föléptéül. Páratlan bérletben.)

Pénteken, január 12-én: „Kis baba”. Pusztay Béla vígjátéka. (Ittelőször.) (Páros bérletben.)

Szerkesztői posta.

„Felvidéki szemle.” Sajnáljuk, hogy nem áll módunkban.

Karcag Vilmos. (Budapest) Fogadja köszönetünket. Az ígérethe bizonyára számítunk.

Sz. Ö. („Egy szép szöke asszonynak.”) Az első 5-6 stófa biztos technikája, tiszta eszme-menete után nem vártuk a későbbi lazán verselő, zavaros részeket, melyekben csak itt-ott csendül meg egy-két jobb ötlet. Mást várunk.

X. Y. Z. Köszönet az „Esti lapok”-ra vonatkozó érdekes oklevélért. A hennök elsorolt tuncstagok többnyire tősgyökeres debreceni családok, utódaik jelenleg is nagy tekintélyben lévőek, a Tóth-Poroszlajak, Kovács Lajos később polgármester (a Tóth Gyuláné apja), Tikos István Bácsyné és Tikos gözmalmi-párnok apja Kiss Lajos, később szintén pm. sokáig képv. Kiss Sándor ezredes bátyja; Koszorus Lajos az egyedül élő köztük, Szunyogh Rudolf pedig, a ki a szabólesi fejtőti jószágát kaucióul leütötte a Szunyogh Sándor pénzügy-igazgató apja.

Ludovicus. (Budapest) A „Fecske posta” igen csinos dolog, közölni fogjuk.

Kiadó és lapfuttató: „Osokonai” nyomda és kiadó r-t.

Felelős szerkesztő: Komlóssy Dezső.

Szives tudomásul!

A közelgő farsangra nagy választékban érkeztek raktárba:

Báli szövetek,

Szines selymek,

Franczia-Voile-ok,

Atlan. satin és batistok,

továbbá

legyezők, virágok, csipkék,

BÁLI BELÉPŐK,

melyeket igen olcsón árúsítunk el.

SZABÓ LAJOS FIAI

Debreczen, Rózsatér.

Mintákat kívánatra készségei küldünk.

MED. UNIV.

Dr. Sichermann Adolf orvos

testgyógyászati, massage és gyógy-gymnastikai rendelése

Debreczen, Nagyjutca 1708.

A gyógykezelés tárgyai: A gerincoszlop elterjedési a mellkas angolkóros görbülései a végtagok rendellenes fejlődései, a resek és ficamok után visszamaradt táplálkozási zavarok. Gyomor- és bélbántalmak. Izmok és ízületek, eszios bántalmak. Izlok és ízületi merevségek. Neuralgiák és a neurathenia különböző fajai stb.

Rendelés egész napon át.

HIRDETMÉNY.

Vb. Wertheimer Leopold debreczeni eczetgyáros csődtömegéhez leltározott és a nagyvárud-utca 2211. sorszámú háznál elhelyezett eczetgyári felszerelések, — szivattyúk, hordók, dézsák, mérlegek stb. továbbá 2 ló és szekér, irodai felszerelések, házi batorok és egyéb ingóságok a folyó 1894. évi január hó 30-án délelőtt 9 órakor a helyszínen megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett fognak eladatni.

Ugyanezen ingóságokra, — esetleg csak az eczetgyári felszerelésekre az árverés megkezdéséig alólírott tömeggondnoknál zárt ajánlatok is tehetők; mely zárt ajánlatok felbontása és elfogadása vagy visszautasítása felett a csődválasztmány fog határozni.

Az érdeklődők közelebbi felvilágosítást alólírott tömeggondnoknál nyerhetnek.

Dr. Megyery Pál

ügyvéd

mint vb. Wertheimer Leopold csődtömeggondnoka,

Debreczen, Széchenyi utca 1778. sz.

Tea, rum, cognac, kávé.

Kovács és Mezey

tea- és rumnagykereskedők

ajánlják saját londoni és flumei ügynökségeik által direct importált elsőrendű és válogatott HINAI és OROSZ

karaván tea-nemeket,

hamisítatlan JAMAICA-RUMOT,

utóírhételten minőségű

brazíliai RUMOT.

Francia és belföldi cognac

CSAKIS A LEGKIVÁLOBB CÉGEKTŐL.

== KÁVÉ ==

válogatott minőségben 4/4, kilós postacsomagokban bárhova díjmentesen.

Kimerítő árjegyzék kívánatra díjmentesen.

BUDAPESTEN: Főüzlet és iroda: Doroty-utca 13 szám.

Fióküzlet: Kerepesi-ut 6. sz. ezéltt Bieber Antal.

DREHER ANTAL

kőbányai sörfőzdéje palaezköreinek főelárusító

FIGYELMEZTETÉS.

A n. é. közönséget saját érdekében figyelmeztetjük, hogy vásárlásánál mindig csak a fentebb megnevezett házó céghez forduljon és magát hangzatos és olcsó árakkal esztítő hirdetések által tévára ne vezessék.

Videki rendelvények pontosan postán vagy vasúton kívánat szerint küldetnek.

Kardos Lászlónál

KOSSUTH UTCZA.

Cocus és angol

Linoleum

lépcsőre, előszobába

üzlethelyiségek bevonására

mosdóasztal és credenz

elébe. (5)

Gyökeres vesszők homokszőlők beültetésére.

	Ára	ezrenként	frt
Rajnai rizling	2000	"	14
Muskotály fehér	30000	"	16
Rukszőlő	50000	"	10
Zöld veltelini	50000	"	10
Trollingi	10000	"	12
Damasceni fehér	30000	"	12
Aportó (portugizi)	10000	"	12
Tiemontezi	10000	"	12
Reeskecsusi	20000	"	12
Furmint	10000	"	12
Lugler	10000	"	12

A gyökeres vesszők legkifejlettebb gyökérzettel bírnak. Az árban a vászonba való csomagolás és vasúthoz való szállítás befoglalatik. A szállítás tavasszal történik. A rendelt vesszők fizetése után vet által kéretik. Mintával bérmetve szolgálunk.

Spitzer Ignác fiai

szőlőtulajdonosok

Kismártonban (Sopron megye.)

Pirszén (Coaks)

fűtésre és kovácsok

részére

házhoz szállítva

ajánlja

Légszeszgyár igazgatósága

Debreczen.

A Richter-féle *Tinct. Capsici comp.*
Horgony-Pain-Expeller

olnevezés alatt igen jó hírnévnek örvend.
Ezen fájdalomcsillapító bedörzsölés valamennyi közhíves, csúsz és tagzagatásban szenvedő egyéneknek ez uton legyen ajánlólag emlékeztetve hozva. Ezen tinktura már 25 év óta, mint legmegbízhatóbb háziszser általános kedvelt és ennélfogva már további ajánlásra nem szorul.

Csekély ára, üvegenként 40 kr., 70 kr. vagy 1 f. 20 kr. vagyontalanoknak is lehetővé teszi, ezen kitűnő háziszsernek beszerzését. Bevásárlás alkalmával a „Horgony“ védjegyre ügyelendő, nehogy utánzatot adjanak, mert csak a vörös Horgony-nal ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszerertárához: Richter gyógyszerertára „az arany oroszánhoz“ Prágában vagy Török József gyógyszerészhez Budapesten.

STERNBERG ÁRMIN és TESTVÉRE

cs. és kir. zenei hangszer. ipar
BUDAPEST, VII. Kerepesi-ut 36. szám

Saját készítményű, mindenemű hangszerek és azok keltései és a kattrészei. Mindennemű hangszerek és zenélőművek javítása és hangolása szakyszerű pontossággal eszközöltetik.

A Columbus

emblem er fej megállított az eccl. p mutozást és ernázás erős és esengő hangot nyerű kálala. Minden verőre b r i rá l uzh tje es mindenfor le is l uzh hatja. — Sohas em púz ut e. — Ára a verőpáczákkal együtt az ut b iat minősége szerint frt. 2. — 2.50 3 - é 3.50 Külőre „COLUMBUS“ verőpárja 1. - frt.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Legujabb! Legujabb!
INTONA

változó érczjátéklapokkal és korlátlan műsorral.

Ezen új találmányu hangszerrel minden előzetes tanulmányés zeneismeret nélkül s az megszáz toszás szerinti zenedarabot lehet játszani.

Ára 12 frt, a kóta lapok darabja 30 kr.

Megrendések az árak előves beküld se mellett vagy utáuvétellel teljesítetnek.

Világhírű

„LES DERNIÈRES CARTOUCHES ÉS LOHENGRIN“

féle szivarkapapír

Braunstein freres gyarából, Párizsban

65 Boulevard Exelmans 65.

A Braunstein freres cég csakis Gassicourtban (S. és O.) franciaországban létező saját papírgyáranak készítményét hozza forgalomba.

Ezen nagyszerű a legujabb alvokon alapuló berendezett telep készítményei a papíripar diadalának tekinthetők.

A szivarkapapír és szivarkahüvely clárusítására szánt gyáraktár helyége

Bécsben, I. Schottenring 25. sz. a.

Az általunk a „Les dernières Cartouches“ féle papírból készített valódi francia szivarkapapír, valamint valódi francia szivarkahüvely, melynél minden papírtok a „Braunstein Freres“ céget viseli, s minden norinbergi nagykereskedésben, valamint minden magyar kir. dohnytözsében kaphatók.

Bronce, china-ezüst,

üveg, porcellán és

majolika diszmü-tárgyak.

Kasanyitzky

Debreczen, Piacz-utca 1900.

nagyválasztékban legolcsóbb gyári árak mellett.

Endrénéél

Salon

függő lámpák

és üveg csillárok

legszebb kivitelben.

Vidéki megrendelések pontosan és legnagyobb figyelemmel teljesítetnek.

A világ
legjobb
fénymaz!

FERNOLENDT

fénymaz.

Bécs
gyár alapított
1835!

Ezen fénymaz,
vitriol nélkül
gyorsan a leg-
jobb mély feke-
teszínű fényt ad-
ja és a bőrt tar-
tósá teszi.

Mindenütt raktáron!
Ertesítés! A n.
é. közönség saját
érdekében kére-

tik csakis **Fernolendt fénymazt** venni és
csak azon dobozokat elfogadni, melyek

St. Fernolendt

névalírásommal vannak ellátva, mivel
temérdek értéktelen utáncat van fo-
gában, melynek vignétája az én vig-
nétámhoz hasonlóan vannak nyomva,
hogy így a közönséget tévútra nevezessék

Tölsner Adolf Billiárd-gyára

Bécs, V. Rampersdorfergasse No. 7.

ajánlja cs. és
k. kizárólag
szabad.

fordíthatlan billiárdjait

két márványlappal most 525 frttól feljebb.
Elvállal egész kávéházi berendezéseket
mindenféle módozatban, részletfizetésre is.
Átjászott billiárdok bábra vagy
carambolra új szerkezettel 150 frttól fel-
jebb. — Arjegyzékek kívánatra ingyen.

1894 MÁJUS 1-től

KIADÓ

Czegléd-Kossuth-utca 2155 sz.

a színházzal szemben

egy önállóuri lakás:

6 szoba, konyha, cselédszoba,

kamara; fás- zöldseges boros-pince;
külön pad és kert terraszszal.

KÖVEZETT és VILÁGÍTOTT UDVAR

Megállapodott jó ivóvíz.

(Értekezhetni szemben a gyógyszerházban.)

CACA O-CHOCOLAT MAESTRANI

Szt.-Gal (Suisse.)

O'csó árak. Könnyen oldható kakaó.
Legfinomabb minőség.

775. a. szám.

1893.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

A Hajdúvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal területén lévő debreczen-
fehértemplomi állami közuton 1894, 1895, 1896, 1897 és 1898 években eszköz-
lendő kavics szállítás biztosítása végett **1894. évi január hó 20-án** a
kereskedelmügyi m. kir. miniszterium és a fentnevezett államépítészeti hivatal
helyiségében zárt írásbeli ajánlatok útján versenytárgyalás tartatik.

Felhivatnak ennél fogva vállalkozni kívánók, hogy ajánlataikat a kereskede-
lemügyi m. kir. miniszterium segédhivatalainak igazgatójához, vagy a fentemlített
államépítészeti hivatalhoz címezve, legkésőbb a kitűzött tárgyalási nap d. e. 10
órájáig nyujtsák be. A később beérkezett ajánlatok, valamint általában bármikor
beérkezett táviratok és utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatok öt pecséttel zárt borítékban a címzésen felül világosan kiírandó
az államépítészeti hivatal és azon állami közut neve, melyre az ajánlat vonatkozik.

Az ajánlatok az államépítészeti hivatalban átvehető ajánlati és felosztási
kimutatási minta szerint teendőek meg.

Azon esetben ha ajánlattevő a kereskedelmügyi miniszter ur. Ö nagyméltó-
sága által elfogadott, s az államépítészeti kitétt kőmintától eltérő kőanyagot
kivánna szállítani, — ennek saját pecsétjével ellátott két mintáját ajánlatához
mellékelni és egyúttal a felosztási kimutatás 7-ik rovatában a termelési helyet
is megjelölni tartozik.

Az árak a kereskedelmügyi miniszter Ö nagyméltósága által elfogadott és
az államépítészeti hivatalnál kitétt mintával azonos vagy bár attól eltérő, de leg-
előbb is oly minőségű anyagra kell vonatkoznia.

A benyújtott ajánlatok vissza nem vonhatók, — s mindegyik ajánlattevő,
ajánlatának beadásától számított nyolcz hétig kötelezettségben marad.

Az államépítészeti hivatal területén átvonuló minden egyes állami közuti vo-
nalra külön ajánlat nyujtandó.

Az állami közutaknak csupán egyes részeire tett ajánlatok figyelembe vétetni
nem fognak.

Ugy az ajánlat mint a hozzá mellékelt felosztási kimutatás szabályszerű
bélyeggel látsandó el és mindkettő az ajánlattevő által aláírandó.

A bánatpénznek az állampénztárba vagy adóhivatalba történt befizetését
igazoló nyugta az ajánlathoz csatolandó.

A bánatpénznek a tárgyalásnál alapul szolgáló felosztási kimutatásban kitétt
mennyiség után az ajánlott árak összegének 5%-kát kell kitennie.

Készpénz vagy értékpapír az ajánlathoz nem melléklendő.

Azoknak az ajánlattevőknek, kiknek ajánlata el nem fogadtatott, — bánatpénze
az árlejtés eredménye feletti határozathozatal után fog kiadatni illetve az intéz-
kedés a kiadás iránt megtétetni.

A tett ajánlat vállalkozót azonnal, a kincstárt azonban csak azon naptól
fogva kötelezi, melyen azt kereskedelmügyi Miniszter ur. Ö nagyméltósága elfogadja.

A szállítási szerződés és részletes feltételek, az ajánlati minta és ennek mel-
lékletét képező felosztási kimutatás és kőminták az államépítészeti hivatalnál a
szokott hivatalos órákban átvehetőek illetve megtekinthetők.

Hajdúvármegyei m. kir. államépítészeti hivatal.

Debrecen, 1893. évi december hó 27-én.

a hiv. főnöke

Sándor Kálmán

kir. főmérnök.

Valódi Hauswaldt-kávé.

A legjobb pótkávé, utólérhetlen színező erőben és aromatikusan ízben.

Készletben minden fűszeráru-üzletben.

Arany érem. Kárpáti mellszörp. Arany érem.

Köhögés ellen

mell és tüdőbetegnek részére.

Ezen szörp mell- és torok-bajoknál, elnyálkásodás, rekedtség, idült hurut, inger és számköbögés, nehéz lélegzés, tüdővész, továbbá általános és gyomorgyengéségnél legjobb sikerrel használtatik.

A mellszörp gyermekeknek is adható. Egy nagy üveg ára: 0 kr., egy kis üveg 50 kr.

Kárpáti mellpasztillák.

Ezen pasztillák a Magas-Tátrán található gyógyfüvek és gyökerekből készülnek. Szintén legjobb sikerrel használtatnak a fentebb felsorolt betegségeknek. Egy doboz ára 25 kr.

Kárpáti mellthea

Egy nagy csomag 40 kr., egy kis csomag 20 kr. Szintén kitűnő sikerrel használtatik a fentebb felsorolt betegségeknek.

Valódi minőségben kapható a készítő Molnár Lipót gyógyszerésznél Kassán: — Debreczenben Dr. Rothschnek V. Emil gyógyszerésztárában.

(Telefonhálózat 5 ik szám.)

CSÚZ és KÖSZVÉNY.

cauzos tej- és fogszagot sok, ütési és fuzamodási, valamint fagydagatok ellen meglepő gyorsan és biztosan hat a

REPERATOR

nevű gyógyszer, melynek üvege 50 kr. vagy 1 fitért minden gyógyszerárban kaphó. A Reperatorral a Rókus-kórházban 136 esetben tetített ki értet, melyeknél 7 esetben javulás, 299 esetben teljese-n gyógyulás éretett el.

Vérszegénység és sápkór

továbbá gyenge gyermekek erősítésére kitűnő hatása és pomáás izü szer a Tokaji China vasbor, mely az országos egészségügyi tanács javaslatára belügymin. engedéllyel látottat el. Sok rossz utáztat létezik, miért is kérem vételnél névaláírásomat követlni. Kis üveg 1 forint 60 kr., nagy 3 frt.

ACATIA-SZAPPAN

kedv-s illata kellemes habzása és rendkívüli tartósságánál fogva lett rövid időn kedvelté. 1 db. 50, 3 db. egy dobozban 1 frt 40 kr.

ACATIA ARCSZÉME

rövid pár beti alkalmazásnál pompás üde, gyermeked arczbőr ny rhető. Az arczbőr minden nemü éktel-nségét bi tou eltávolítja. 1 üveg ára 1 frt.

A „crème de Marguerite“

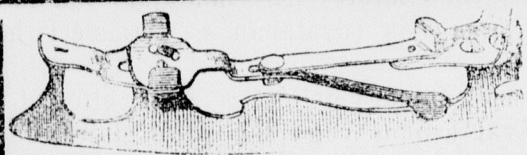
az arczbőr táplálására, üdén tartására szolgál. Előkeű körökben igen kedvelt, egy köcsög á. 2 frt.

Ezek gyógyszeráram kiválóbb specialitásai, melyek főváros és országszerte a legjobb hírnévnek örvendenek postán is küldetnek.

Kriegner György

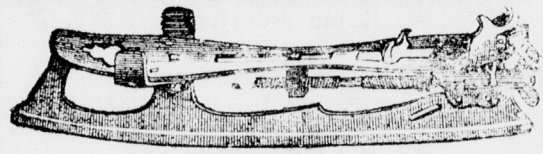
gyógyszertára a „Magyar Koronához“

BUAPEST, KALVIN-ÉR.

Halifax.

LEG.
OLCSÓBB

Mercur.

beszerzési forrás

KOCSOLYÁK
minden rendszerben.

Szén- és fakosarak.
Kályhaellenzők és tűszerek.

KÁLYHAELŐK
bronzírozva és niklirözva.

Vasbutorok, fürdő- és ülökádák.
Budweisi porcellán-
és MAJOLIKA KÁLYHÁK.

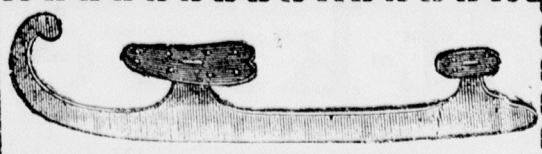
Meidingi, töltő és központifutési
Kályhák.

Száncsengők és zörgők.

OSÁKÁNYOK
és FEJSZÉK.

Keresztvágó fűrészek.

Tóth Gyula vaskereskedőnél

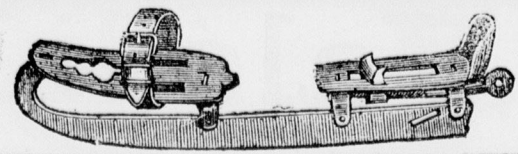

Jaksch Haines.

Debreczen,

Városház sarkán,

Piac- és Hatvan-uteza sarkán.

Patent.